

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Význam a využívání technických památek a průmyslového
dědictví v cestovním ruchu v Královéhradeckém kraji
Bakalářská práce

Autor: Filip Kubišta
Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: RNDr. Mgr. Tomáš Burda, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 16.8.2021

vlastnoruční podpis

Filip Kubišta

Poděkování:

Děkuji vedoucímu bakalářské práce titul, RNDr. Mgr. Tomáši Burdovi, Ph.D. za cenné rady, trpělivost a pomoc při zpracování práce. Děkuji také své rodině, která mi byla po celou dobu studia velkou oporou.

Anotace

Tato bakalářská práce se zaměřuje na technické památky a průmyslové dědictví v Královéhradeckém kraji. Především je zkoumán jejich význam a využití v dnešní době, kdy už pozbyly svou původní funkci. Současní provozovatelé technických památek se snaží o různé přístupy k jejich opětovnému využití v rámci cestovního ruchu. Předmětem zkoumání práce je specifické vnímání těchto památek ze strany návštěvníků. Teoretická část práce se zabývá vysvětlením použitých pojmů za pomoci definic, a také péčí o technické památky a průmyslové dědictví. Praktická část obsahuje detailní představení pěti zkoumaných památek. Důležitou součástí je průzkum a vyhodnocení dotazníkového šetření, ve kterém respondenti odhalují svůj vztah k technickým památkám, což je nezbytné k dosažení cíle práce.

Klíčová slova

Technické památky, průmyslové dědictví, Královéhradecký kraj

Annotation

Title: Significance and using of technical monuments and industrial heritage in tourism in the Hradec Králové Region.

This bachelor thesis focuses on technical monuments and industrial heritage in the Hradec Králové Region. Above all, their significance and use today, when they have lost their original function, is examined. Current operators of technical monuments are trying different approaches to their reuse in tourism. The subject of the thesis is the specific perception of these monuments by visitors. The theoretical part of the thesis deals with the explanation of the used terms with the help of definitions, as well as the care of technical monuments and industrial heritage. The practical part contains a detailed presentation of the five examined monuments. Furthermore, the survey and evaluation of the questionnaire survey in which the respondents reveal their relationship to technical monuments, which is necessary to achieve the aim of the thesis.

Keywords

Technical monuments, industrial heritage, Hradec Králové Region.

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl práce.....	2
2.1	Výzkumné otázky a hypotézy	2
3	Metodika zpracování.....	4
4	Teoretická východiska	5
4.1	Produkt cestovního ruchu.....	5
4.2	Atraktivita cestovního ruchu	6
4.3	Návštěvník	6
4.4	Návštěvnost	7
4.5	Dědictví v cestovním ruchu	7
4.6	Technické památky.....	8
4.6.1	Charakteristika kulturní a technické památky.....	8
4.6.2	Rozdělení technických památek	9
4.6.3	Ochrana a péče o technické památky.....	11
5	Praktická část.....	14
5.1	Výběr lokality.....	14
5.1.1	Představení Královéhradeckého kraje	14
5.1.1.1	Poloha, území a administrativní členění.....	14
5.1.1.2	Ekonomická charakteristika	16
5.2	Vybrané technické památky Královéhradeckého kraje	19
5.2.1	Přehled památek Královehradeckého kraje.....	19
5.2.2	Malá vodní elektrárna Labe	21
5.2.3	Železniční muzeum Výtopna Jaroměř	25
5.2.4	Přehrada Les Království.....	27
5.2.5	Hornický skanzen Žacléř.....	30

5.2.6	Dělostřelecká tvrz Stachelberg.....	33
5.3	Návštěvnost.....	38
5.4	Dotazníkové šetření.....	38
6	Shrnutí výsledků.....	54
6.1	Vyhodnocení výzkumných otázek.....	54
6.2	Vyhodnocení hypotéz.....	56
7	Závěry a doporučení.....	58
8	Seznam použitých zdrojů.....	60
8.1	Seznam obrázků.....	63
8.2	Seznam tabulek.....	63
8.3	Seznam grafů.....	63
9	Přílohy.....	65

1 Úvod

Tématem práce je „Význam a využívání technických památek a průmyslového dědictví v cestovním ruchu v Královéhradeckém kraji“. Nevyužitých průmyslových objektů se vyskytuje v Královéhradeckém kraji dostatek, a proto se nabízí otázka, jak s těmito objekty vhodně naložit a přitom zachovat připomínky jejich původního účelu. Jedno z řešení se nachází ve využití pro cestovní ruch. Potenciál je v tomto ohledu značný. Objekty je možné otevřít pro širokou veřejnost. Samozřejmě je nejdříve nutné objekty na tuto variantu připravit, zejména s ohledem na bezpečnost návštěvníků. Důležitým autorem sledává i zachování původního charakteru a vzhledu místa. Při úspěšném provedení se takto dá uchránit a dále předávat hmotné i nehmotné dědictví našich předků.

Motivací pro výběr tématu je autorova velká obliba těchto památek. Proto autor práce vychází při zpracování i z vlastních zkušeností z návštěv technických památek. Zajímavým autorem sledává zvláště propojení průmyslového know-how našich předků v kombinaci s jeho využitím v dnešní době.

2 Cíl práce

Cílem práce je posouzení významu a využívání technických památek a průmyslového dědictví pro cestovní ruch v Královéhradeckém kraji. Mezi vybrané památky patří Malá vodní elektrárna Labe (nazývaná též Hučák), Dělostřelecká tvrz Stachelberg, přehrada Les Království, Hornický skanzen Žacléř a Železniční muzeum Výtopna Jaroměř. Tohoto hlavního cíle je možné dosáhnout až po vypracování několika základních dílčích cílů. Mezi ně patří seznámení s Královéhradeckým krajem a vybranými technickými památkami, vliv těchto objektů na cestovní ruch, či určení profilu návštěvníka technických památek v Královéhradeckém kraji a jeho postoj k těmto památkám. Získané informace jsou zkoumány a vzájemně porovnávány.

2.1 Výzkumné otázky a hypotézy

V návaznosti na cíl práce byly stanoveny výzkumné otázky, kterými se bakalářská práce zabývá:

1. Mají technické památky potenciál k rozvoji cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji?
2. Jaký je profil návštěvníka technické památky?
3. Jak jsou technické památky vnímány ze strany veřejnosti celorepublikově, a jak jsou vnímány technické památky v Královéhradeckém kraji?

Navrženy byly tyto hypotézy:

1. Pokud návštěvník vnímá technické památky jako atraktivitu cestovního ruchu, tak už dále nerozlišuje, o jaký typ technické památky se jedná.
2. Zájem o technické památky projevují především muži.
3. Technické památky v Královéhradeckém kraji jsou dostatečně propagovány.

První hypotéza vycházela z předpokladu, že pro většinu lidí je určitý typ technických památek atraktivnější než jiný. Otázkou je, zda v těchto preferencích jistý typ dominuje nad ostatními. U tvorby druhé hypotézy bylo záměrem vyvrátit nebo potvrdit zažitý stereotyp, že se o věci spojené s technikou zajímají více muži než ženy. Účelem návrhu třetí hypotézy byl předpoklad, že jsou technické památky oproti jiným kulturním památkám upozad'ovány, a to i v případě propagace.

3 Metodika zpracování

Práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části, po důkladném nastudování dokumentů, jsou rozebrány teoretická východiska cestovního ruchu a technické památky s ochranou a péčí s nimi spojenou. Uvedeny jsou charakteristiky nejdůležitějších pojmů. K vypracování teoretické části byla využita odborná literatura a dostupné internetové zdroje. Využity byly i služby Národní digitální knihovny. V praktické části bylo stěžejní představení Královéhradeckého kraje, zkoumání vybraných technických památek a dotazníkové šetření jejich návštěvníků. Zvolena byla tedy kvantitativní výzkumná strategie, a to především proto, že se jedná o skvělý způsob, jak ověřit navrhované hypotézy skrze sběr názorů a postojů velkého množství odpovídajících. Dotazování bylo prováděno osobně v místě zkoumání, případně tištěnými dotazníky umístěnými na pobočkách Turistických informačních center v Hradci Králové a sběrem dat s pomocí internetového dotazníku vytvořeného za tímto účelem. Při návštěvě zvolených památek byla pořízena vlastní fotodokumentace. Blíže zkoumané technické památky byly vybrány tak, aby pokryly různé obory lidské činnosti, a také byly v současnosti využívány pro cestovní ruch. Na závěr byly odpovědi respondentů z dotazníkového šetření vyhodnoceny a informace z nich získané byly použity k odpovědím na výzkumné otázky, a také potvrzení či vyvrácení navrhovaných hypotéz.

4 Teoretická východiska

4.1 Produkt cestovního ruchu

Čech (1998:44) definuje produkt cestovního ruchu jako „*souhrn materiálních (např. zbožových) a nemateriálních (služby) hodnot, určených pro uspokojení účastníků cestovního ruchu.*“

Podle Orišky (2010), produkt cestovního ruchu tvoří z ekonomického hlediska souhrn volných statků, služeb, zboží a veřejných statků. Uvádí také, že „*produktem cestovního ruchu je vše, co je nabízeno na trhu cestovního ruchu a má schopnost uspokojit potřeby účastníků cestovního ruchu, a vytvořit tak komplexní soubor zážitků. Rozhodující součástí produktu jsou služby, které produkuje a nabízí cílové místo (primární nabídka) a podniky cestovního ruchu (sekundární nabídka)*“ (Oriška, 2010:8).

Komplexnost zdůrazňuje i Malá (1999:52), která uvádí, že „*produkt cestovního ruchu se skládá ze všeho, co účastníci cestovního ruchu potřebují, co nakupují a co se pro ně produkuje.*“ Podle ní je „*pro produkt cestovního ruchu charakteristické, že je tvořen nikoli pouze jednotlivými službami (zbožím), ale jejich komplexem, ve kterém jsou nabízeny, ale i požadovány, jejich vzájemnou propojeností, i propojeností na atraktivitu cestovního ruchu a výrazným programovým zaměřením*“ (Malá, 1999:52).

Definice Zelenky a Páskové (2012:442) dále rozvádí, že produkt cestovního ruchu je „*souhrn veškeré nabídky soukromého či veřejného subjektu podnikajícího v cestovním ruchu nebo cestovní ruch koordinujícího.*“ Jedná se o zboží a služby. Dále upozorňují, že specifikem služeb je osobní poskytování, nemožnost skladování a omezená životnost služeb. Obvyklá je platba předem za produkt, který nelze předem vyzkoušet, a také ovlivnění faktory, které jednotlivě nebo v jejich kombinaci nejde nebo případně jde ovlivnit pouze zčásti.

Zelenka a Pásková (2012) k tomu dodávají, že produkt cestovního ruchu může mít různé úrovně komplexnosti, většinou však vyšší, než je tomu u ostatních

ekonomických odvětví. Dále také doplňují, že jako součást produktu nelze opominout také místní komunitu a její životní styl. Katalogy cestovních kanceláří často přímo zmiňují pohostinnost místních obyvatel. *„V případě produktu na úrovni destinace, je jeho tvůrcem destinační management a pro zajištění všech aspektů jeho kvality musí mít zpětnou vazbu od místních obyvatel. Z pohledu návštěvníka je produktem cestovního ruchu kompletní zážitek od chvíle, kdy opustil domov, do doby návratu“* (Zelenka a Pásková 2012:443).

4.2 Atraktivita cestovního ruchu

Atraktivita cestovního ruchu, jak uvádí Čech (1998:9), je *„přírodní nebo lidskou činností vytvořená pozoruhodnost, například objekt (přírodní, historický, architektonický, technický atd.) nebo společenská, kulturní apod. událost, vyvolávající zájem účastníků cestovního ruchu o návštěvu určitého místa či území.“*

Dle Zelenky a Páskové (2012:48) je atraktivitou cestovního ruchu *„zajímavá součást přírody a přírodní podmínky, sportovní, kulturní nebo společenský objekt, kulturní, sportovní, společenská událost přitahující účastníky cestovního ruchu.“* Podle nich se dělí na přírodní atraktivity a kulturní atraktivity, přičemž obvykle spolu vytvářejí celek kulturní krajiny. Typem kulturní atraktivity může být například technická atraktivita. Také je možné atraktivity cestovního ruchu dělit na hmotné a nehmotné, eventuálně na mezinárodního, národního a místního významu.

Zelenka a Pásková (2012) uvádí i rozdělení na atraktivity s potenciálem nižších řádů, tedy využitelných bez dodatečné lidské přidané hodnoty a na atraktivity s potenciálem vyšších řádů, které pro své využití vyžadují další investice do infrastruktury, propagace či jinou přidanou hodnotu člověka.

4.3 Návštěvník

Podle Čecha (1998:37), jehož definice je v souladu s WTO, je návštěvník *„osoba cestující do jiného místa, než je její místo obvyklého pobytu, na dobu kratší dvanácti za*

sebou následujících měsíců a jejíž hlavní účel cesty je jiný než výkon placené činnosti v navštíveném místě.“ A dále také doplňuje, že návštěvníci se dělí podle doby pobytu na výletníky, což jsou účastníci cestovního ruchu, kteří v navštíveném místě ani jednou nepřespí a na turisty, tedy účastníky cestovního ruchu, kteří v navštíveném místě aspoň jednou přenocují.

Zelenka a Pásková (2012:372) k tomu doplňují ještě další často používaný význam pojmu návštěvník. Podle nich to také může být *„osoba, která navštíví atraktivitu cestovního ruchu či volnočasové zařízení (muzeum, galerii, hrad, zámek apod.), zahrnuje tedy účastníky cestovního ruchu, rezidenty i cestující, nezahrnuté do statistik cestovního ruchu.“*

4.4 Návštěvnost

Zelenka a Pásková (2012:373) definují návštěvnost jako *„počet lidí, kteří za určitý časový interval (den, týden, měsíc, rok) navštívili atraktivitu cestovního ruchu, resp. dané zařízení, destinaci cestovního ruchu.“*

4.5 Dědictví v cestovním ruchu

Podle Zelenky a Páskové (2012:100) lze pojem dědictví chápat jako *„takové části přírodního a antropogenního životního prostředí, které jsou významné pro lidstvo a měly by být chráněny pro využití současnými a budoucími generacemi. Podle svého původu se rozlišují na přírodní dědictví a kulturní dědictví (hmotné, nehmotné, včetně technického dědictví), společně se označují jako kulturní a přírodní dědictví. Nejvýznamnější jsou zapsány na Seznam světového dědictví a jsou součástí světového dědictví.“*

4.6 Technické památky

4.6.1 Charakteristika kulturní a technické památky

Mazač (2003:4) konstatuje, že jedna z prvních charakteristik pojmu kulturní památka se objevila v zákoně o kulturních památkách z roku 1958 a uvádí, že *„památkou je kulturní statek, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo jest jí dochované historické prostředí sídlištních celků a architektonických souborů, a nebo věc, která má vztah k význačným osobám a událostem dějin a kultury.“*

Tuto definici, na webu Zákony pro lidi (2021), rozvíjí dodnes platný Zákon České národní rady o památkové péči Zákon č. 20/1987 Sb., který uvádí, že se za kulturní památky považují nemovité i movité věci, eventuálně jejich soubory, *„které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické, stejně jako věci, které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem“* (Zákony pro lidi, ©2021).

Na zachování kulturních památek pro budoucí generace vzniká veřejný zájem. *„Nad rámec tohoto zákona lze za kulturní památku považovat i významné doklady duchovního života, zejména tradic, jako jsou například lidové tance, tradiční kuchyně, lidová slovesnost, lidové svátky a lidové písně“*, dodávají Zelenka a Pásková (2012:295).

Mazač (2003) říká, že technické památky jsou důležitým druhem kulturních památek a jsou to taková lidská díla, která dokládají vývoj techniky, vědy a výroby v historii společnosti, jejichž kulturní hodnota je takového stupně, že je v zájmu společnosti jejich trvalá ochrana.

To dále rozvádí Národní památkový ústav (©2021), podle kterého *„technické a průmyslové dědictví tvoří nedílnou součást kulturního bohatství naší společnosti a jako*

takové má nezpochybnitelný význam pro pochopení civilizačního vývoje“ (Národní památkový ústav, ©2021). Dále ještě uvádí, že „mezi technické a průmyslové památky patří doklady vědy, výroby a techniky, tedy objekty a zařízení souvisejících s těžbou, výrobou, dopravou a skladováním. Technické a průmyslové památky jsou památky zvláštního druhu, které mají svá specifická hodnotová kritéria. Tvoří je řada dochovaných pozůstatků jak výrobních objektů, tak technologických zařízení, která vyžadují speciální systém hodnocení (podle typologické významnosti či kontinuity technologie) a také zvláštní přístupy při případné obnově“ (Národní památkový ústav, ©2021).

Zelenka a Pásková (2012) nahlíží na věc více z pohledu cestovního ruchu a používají obdobný pojem technická atraktivita cestovního ruchu. Ten definují jako *„stavba, technické zařízení, technické řešení jedinečné nebo zajímavé svým provedením, vztahem k okolním stavbám či krajině, velikostí, historickým nebo současným významem, designem, a stávající se tak cílem pro návštěvníky“ (Zelenka a Pásková, 2012:564).*

4.6.2 Rozdělení technických památek

Dvořáková v článku knihy Soukupa a Davida (2005) uvádí, že dle povahy lze dělit technické památky na movité a nemovité, přičemž pod pojem nemovitá technická památka si lze představit všechny stavební části díla. Pod pojem movitá památka lze zahrnout všechna technologická zařízení.

Mazač (2003) konstatuje, že v 50. a 60. letech 20. století byl současně se stanovením koncepce dalšího rozvoje státní památkové péče proveden soupis a kategorizace nemovitých památek podle dokumentární hodnoty. Ta pak určila stupeň péče.

Byly určeny tři kategorie:

- 1. „Do první kategorie byly zařazeny objekty, které představují původní celek technického díla a jsou důležitými články technického vývoje.*
- 2. Do druhé kategorie byly vybrány dochované objekty, dokládající proces výroby a stupeň technického vývoje v určitém historickém údobí.*

3. *Do třetí kategorie byly zařazeny všechny ostatní objekty, dochované v neúplné nebo modernizované podobě, ale přesto dokládající vývoj techniky*“ (Mazač, 2003:7).

Nejvíce objektů tehdy bylo zařazeno do kvalitativně nejslabší třetí kategorie (45 %), nejméně pak do první (15 %), dodává Mazač (2003).

Kromě toho Mazač (2003) vyčleňuje technické památky podle oborů lidské činnosti. Rozdělení je provedeno v souladu s encyklopedií „Technické památky v Čechách, na Moravě a Slezsku“ v abecedním pořadí, bez preference některého z oborů:

1. *Architektura industriálních staveb (stavitelství zaměřené na výrobně-technické stavby)*
2. *Doprava*
3. *Dřevo a jeho zpracování*
4. *Elektroenergetika*
5. *Elektrotechnika*
6. *Hornictví*
7. *Hutnictví*
8. *Chemický průmysl*
9. *Keramika a porcelán*
10. *Knihářství a polygrafické techniky*
11. *Koželužství a kožedělný průmysl*
12. *Lázeňství*
13. *Mincovníctví*
14. *Papírenství*
15. *Plynárenství*
16. *Poštovníctví*
17. *Potravinářství*
18. *Sklenářství*
19. *Slévárenství*
20. *Strojírenství*
21. *Textilnictví (bavlnářství, hedvábnictví, plátenictví, provaznictví a skoukenictví)*

22. Věda aplikovaná (metrologie, zeměměřičství)

23. Vodohospodářství (vodní díla, vodárenství a kanalizace, kašny)

24. Vojenství (pevnosti, zbrojařství) (Mazač, 2003:7).

4.6.3 Ochrana a péče o technické památky

Zelenka a Pásková (2012:404) definují památkovou péči jako „úhrn činností a opatření zaměřujících se na zajištění památek, jejich ochranu a cílevědomou péči o kulturní památky.“ Uvádí také, že cíle památkové péče mohou být leckdy v rozporu s rozvojem cestovního ruchu v historických objektech. Je tedy potřeba, aby při využívání kulturních památek pro prezentaci a osvětu v oblasti kulturního dědictví byla zajištěna odpovídající regulace cestovního ruchu.

Podle Dvořákové (2005:134) je „úkol památkové péče dokumentovat a chránit také hmotné doklady techniky, technického pokroku jako jednoho z rozhodujících činitelů společenského vývoje.“ Dvořáková (2005) dále upozorňuje, že památková péče byla jako odborná disciplína utvářena hlavně prostřednictvím dějin umění, a z tohoto důvodu nebyla považována problematika ochrany technických památek za stejně důležitou v porovnání s ochranou památek církevní a profánní architektury a uměleckých předmětů.

Přitom při pohledu do historie lze vidět, že právě české země v rámci Rakousko-Uherska sehrály důležitou roli v době průmyslové revoluce. Jmenovat lze například první velkou koněspřežní železnici v Evropě, která spojovala České Budějovice s Lincem, v roce 1836 postavenou první vysokou koksovou pec ve Vítkovicích v Ostravě nebo průkopnické vynálezy v pivovarnictví nebo cukrovarnictví. Za světem jsme v té době nezaostávali ani ve strojírenské a textilní výrobě, dodává Dvořáková v Soukup a David (2005).

Malá (2002:55) říká, že „v roce 1958 byl přijat první zákon (č. 22/1958 Sb.) o kulturních památkách.“ Autorka také zmiňuje, že díky tomuto zákonu přešel výkon státní památkové péče na orgány státní správy, kterými byly okresy a kraje. Tím pádem zůstaly odborné organizace památkové péče bez přímých pravomocí a

finančních prostředků na obnovu a údržbu památek. Od roku 1987 až dodnes pak platí zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, uvádí Malá (2002).

Web Zákon pro lidi (©2021) informuje, že podle Zákona č. 20/1987 Sb. Zákon České národní rady o státní památkové péči, „*státní památkovou péči vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou Ministerstvo kultury, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností.*“ Tento web také uvádí, že „*Ministerstvu kultury je podřízena odborná organizace státní památkové péče, kterou v České republice vykonává Národní památkový ústav.*“ (Zákon pro lidi, ©2021). Všechny tyto orgány, za pomoci dalších odborných organizací a ústavů dbají, aby se státní památková péče zabezpečovala plánovitě, komplexně a diferencovaně a v souladu s dlouhodobou koncepcí jejího rozvoje, doplňuje Zákon pro lidi (2021).

Ministerstvo kultury (2021) na svém webu informuje, že s nabytím účinnosti zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, byl zaveden Ústřední seznam kulturních památek, jehož cílem je zavést jednotnou evidenci obsahující základní údaje důležité pro zjišťování péče o kulturní památky. Zákon stanoví, že Ústřední seznam kulturních památek vede Národní památkový ústav. „*Veřejně je dálkově přístupný seznam nemovitých kulturních památek, památkově chráněných území, národních kulturních památek a nejohroženějších nemovitých kulturních památek*“ (Ministerstvo kultury, ©2021).

Dvořáková (2008) zdůrazňuje, že důležitým faktorem při doplňování Ústředního seznamu kulturních památek je spolupráce s dalšími odbornými organizacemi. Jednou z takových byla Sekce ochrany průmyslového dědictví, která vznikla ve druhé polovině 80. let 20. století, a později se začlenila pod Klub přátel Národního technického muzea. Kromě pořádání výstav a propagace technického dědictví se tato dobrovolná organizace podílela na vyhledávání a evidování objektů průmyslového dědictví, které bylo možné doporučit k zachování. Také zmiňuje, že tím podstatnou měrou pomohli profesionálním pracovníkům památkové péče, protože ne všechna pracoviště památkové péče totiž mají specialistu na technické

památky. Jediným pracovištěm Národního památkového ústavu, které má oddělení zabývající se ochranou těchto památek je Územní odborné pracoviště v Ostravě.

Dvořáková (2008) dále uvádí, že k řádnému doplňování Ústředního seznamu kulturních památek, od 90. let 20. století, přispěly výzkumy financované Ministerstvem kultury garantované Ústředním pracovištěm Národního památkového ústavu a Územním odborným pracovištěm v Ostravě. Ty se ve spolupráci s Národním technickým muzeem v Praze, Technickým muzeem v Brně a Fakultou architektury ČVUT podílely na poznání a vyhodnocování dochovaného fondu technického dědictví v terénu. A dodává, že tento výzkum probíhá dodnes a jeho garantem je Územní odborné pracoviště v Ostravě.

Dle Dvořákové (2008) se samotné zkoumání dělí na dvě části, a to na plošný výzkum, při kterém je zachycován dochovaný technický fond v terénu, a na oborový výzkum, tedy průzkum podle výrobních odvětví. Na základě získaných informací je pak možné podat návrh na prohlášení věci za kulturní památku, což vede k odstraňování disproportioní v Ústředním seznamu. „*V současné době čítá Ústřední seznam kulturních památek na 40 000 lokalit, z nichž je technických a průmyslových památek evidováno něco přes 2 800*“ (Dvořáková, 2008:136).

5 Praktická část

5.1 Výběr lokality

Výběr lokality byl zvolen s ohledem na skutečnost, že se v Královéhradeckém kraji nachází velké množství technických památek různého typu. Další motivací k výběru lokality byla dobrá dostupnost technických památek a touha po jejich bližším poznání.

5.1.1 Představení Královéhradeckého kraje

Obrázek 1 Geografická mapa Královéhradeckého kraje

Zdroj: ČSÚ (2020)

5.1.1.1 Poloha, území a administrativní členění

Dle Krajského úřadu Královéhradeckého kraje (2018) se Královéhradecký kraj nachází v severovýchodní části Čech, přičemž hranici kraje tvoří z jedné třetiny státní hranice s Polskem v délce zhruba 208 km. Vnitrostátně sousedí

s Pardubickým, Středočeským a Libereckým krajem. Krajskou metropolí je Hradec Králové vzdálený 112 km od hlavního města Prahy.

Na webu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje (©2018) je též uvedeno, že *„rozlohou 4 759 km² zaujímá Královéhradecký kraj šest procent rozlohy České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů.“* Dle téhož webu se na severu a severovýchodě kraje rozprostírá pohoří Krkonoše a Orlické hory, které směrem k jihu a jihozápadu přechází přes krkonošské a orlické podhůří v úrodnou Polabskou nížinu. Mezi oběma pohořími najdeme Broumovský výběžek, známý svými skalními městy. Tento výběžek je jednou z nejvýznamnějších zásobáren pitné vody v České republice. Krajský úřad Královéhradeckého kraje (2018) k tomu ještě dodává, že v Krkonoších se do 1602 m n. m. tyčí Sněžka, nejvyšší hora v kraji i v České republice.

Statistická ročenka Královéhradeckého kraje (©2020) k tomu dodává, že *„k 31. 12. 2019 představovala zemědělská půda 58 % celkové rozlohy kraje, podíl orné půdy činil 39 % a lesy pokrývaly území z 31 %.“* V ročence je dále uvedeno, že největší rozlohu má okres Trutnov, tvořící téměř čtvrtinu rozlohy kraje. Pětinu území zabírá okres Rychnov nad Kněžnou. Zbývající tři okresy pokrývají každý zhruba po 18 % území kraje. Na pětinu rozlohy kraje se rozprostírají zvláště chráněná území. *„Krkonošský národní park v okrese Trutnov (5,2 % rozlohy kraje), tři chráněné krajinné oblasti (14,9 % rozlohy kraje) a 136 maloplošných chráněných oblastí (1,9 % rozlohy kraje)“* (Statistická ročenka Královéhradeckého kraje, ©2020).

Ve Statistické ročence Královéhradeckého kraje (©2020) se lze dále dočíst, že *„v Královéhradeckém kraji bylo k 1. 1. 2003 zřízeno 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 35 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem.“* Ročenka dále informuje, že od reformy státní správy z 1. 1. 2000 se území kraje dělí na okresy Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. K 31. 12. 2019 se na území kraje nacházelo 448 obcí, z čehož 48 má status města a 12 obcí status městyse. Přirozeným centrem kraje je statutární město Hradec Králové s 92 939 obyvateli. V tomto městě se nachází Krajský úřad Královéhradeckého kraje. Druhé největší město Trutnov má 30 234 obyvatel.

5.1.1.2 Ekonomická charakteristika

Statistická ročenka Královéhradeckého kraje (©2020) informuje, že *„Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem.“* Ve stejné ročence se lze dočíst, že intenzivní zemědělství se soustřeďuje do oblasti Polabí, průmysl zase do velkých měst. Na tvorbě hrubého domácího produktu se kraj v roce 2019 podílel ze 4,6 %, což znamená, že v přepočtu na jednoho obyvatele se vyšplhal na 89 % republikového průměru, a tím se dostal na čtvrtou pozici mezi kraji.

Statistická ročenka Královéhradeckého kraje (©2020) dodává, že *„podle výběrového šetření pracovních sil bylo v roce 2019 v hospodářství kraje zaměstnáno celkem zhruba 272,8 tisíc osob, z toho 32,1 % ve zpracovatelském průmyslu, 10,8 % ve velkoobchodě a maloobchodě, opravách motorových vozidel, 9,2 % v odvětví zdravotní a sociální péče, 6,6 % ve vzdělávání a také ve veřejné správě, 5,4 % ve stavebnictví, 5,1 % v dopravě a skladování, 4,1 % v profesní, vědecké a technické činnosti, 3,5 % v ubytování, stravování a pohostinství a 3,0 % v zemědělství, lesnictví a rybářství.“*

Statistická ročenka Královéhradeckého kraje (2020) také uvádí, že největší podíl v rostlinné výrobě má zejména pěstování obilovin pšenice a ječmene, potom řepky a kukuřice, značná je i produkce cukrovky, či pěstování ovoce a zeleniny. V živočišné výrobě vévodí chov skotu a prasat. Dále se lze v ročence dočíst, že v průmyslu převládá zejména ten zpracovatelský, a to především výroba motorových vozidel, výroba pryžových či plastových výrobků a textilní výroba. V celorepublikovém srovnání měl však kraj v roce 2019 pouze 3,8% podíl na tržbách průmyslových podniků. To značí, že Královéhradecký kraj nenáleží mezi důležité průmyslové oblasti České republiky.

Statistická ročenka Královéhradeckého kraje (2020) informuje, že bohatě rozvinutý cestovní ruch Královéhradeckého kraje se koncentruje především v Krkonoších. Dvě třetiny výměry Národního parku Krkonoše se nachází na území kraje, stejně jako jeho nejcennější lokality. *„Při hranicích s Polskem se rozvíjí mnoho forem přeshraniční*

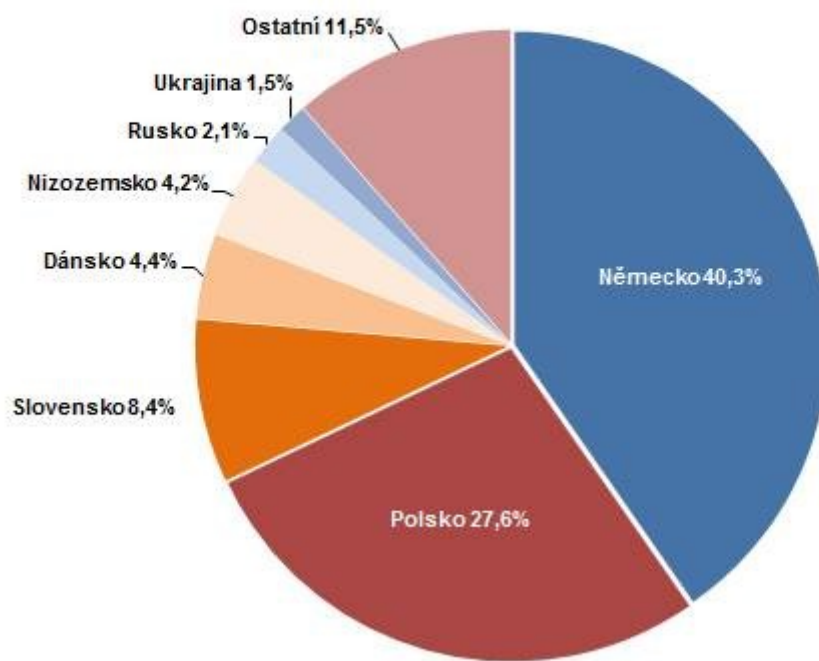
spolupráce. Jednou z nich je Euroregion Glacensis, který vznikl v roce 1995 jako jeden z euroregionů působících na česko-polském pohraničí. Velký rozmach zaznamenaly místní akční skupiny, v nichž se obce sdružují za účelem rozvoje svých území“ (Statistická ročenka Královéhradeckého kraje, ©2020).

Český statistický úřad (2020) poukazuje na pokles návštěvnosti v hromadných ubytovacích zařízeních Královéhradeckého kraje v prvních devíti měsících v roce 2020. Na vině jsou koronavirová opatření, v jejichž důsledku se od ledna do září 2020 ubytovalo o 244 300 návštěvníků méně než ve stejném období předešlého roku. To je propad o 20 %. Domácí hosté tvořili 84 % hostů v hromadných ubytovacích zařízeních.

Dle Českého statistického úřadu (©2020) *„Královéhradecký kraj navštívilo 9,3 % celkového počtu hostů hromadných ubytovacích zařízení v ČR, domácí klienti se podíleli na celorepublikovém počtu 10,6 % a zahraniční 5,7 %.“* Český statistický úřad k tomu zmiňuje, že Královéhradecký kraj tak dosáhl na čtvrtý nejvyšší počet hostů po Praze, Jihomoravském a Jihočeském kraji (viz tabulka 1). Počet přenocování klesl o 15,8 % a průměrná doba pobytu činila 3,4 noci. V grafu 1 lze vidět, že *„nejčastějšími zahraničními hosty (podle státního občanství) byli turisté z Německa (60,6 tis. osob), kteří tvořili dvě pětiny všech nerezidentů. Oproti období leden–září 2019 jich přijelo o 41,1 tis. (o dvě pětiny) méně“* (Český statistický úřad, ©2020).

Graf 1 Nerezidenti v hromadných ubytovacích zařízeních

Nerezidenti v hromadných ubytovacích zařízeních
Královéhradeckého kraje podle zemí v 1. až 3. čtvrtletí 2020

Zdroj: ČSÚ (2020)

Tabulka 1 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v 1. až 3. čtvrtletí 2020 podle krajů

(předběžné údaje)

	Počet hostů			Rozdíl 2020-2019			Index 2020/2019		
	celkem	nerezidenti	rezidenti	celkem	nerezidenti	rezidenti	celkem	nerezidenti	rezidenti
ČR celkem	10 070 265	2 658 433	7 411 832	-7 228 832	-5 626 544	-1 602 288	58,2	32,1	82,2
v tom kraje:									
Hlavní město Praha	1 988 129	1 345 843	642 286	-3 993 001	-3 742 381	-250 620	33,2	26,5	71,9
Středočeský	633 698	74 406	559 292	-315 054	-142 201	-172 853	66,8	34,4	76,4
Jihočeský	1 060 785	141 333	919 452	-443 078	-861 406	-83 287	70,5	28,2	91,7
Píseňský	518 411	121 229	397 182	-190 266	-346 921	-70 968	73,2	50,4	84,8
Karlovarský	649 294	247 607	401 687	-257 882	-283 140	25 258	71,6	46,7	106,7
Ústecký	359 888	78 557	281 331	-176 159	-99 221	-76 938	67,1	44,2	78,5
Liberecký	722 590	99 777	622 813	-153 281	-77 189	-76 092	82,5	56,4	89,1
Královéhradecký	936 032	150 214	785 818	-244 268	-108 681	-135 587	79,3	58,0	85,3
Pardubický	290 503	21 865	268 638	-107 872	-26 828	-81 044	72,9	44,9	76,8
Vysočina	375 534	28 581	346 953	-119 600	-32 598	-87 002	75,8	46,7	80,0
Jihomoravský	1 086 452	190 370	896 082	-616 997	-410 596	-206 401	63,8	31,7	81,3
Olomoucký	431 744	44 580	387 164	-173 247	-73 120	-100 127	71,4	37,9	79,5
Zlínský	458 323	42 999	415 324	-191 287	-55 572	-135 715	70,6	43,6	75,4
Moravskoslezský	558 882	71 072	487 810	-246 840	-95 928	-150 912	69,4	42,6	76,4

Zdroj: ČSÚ (©2020)

5.2 Vybrané technické památky Královéhradeckého kraje

5.2.1 Přehled památek Královéhradeckého kraje

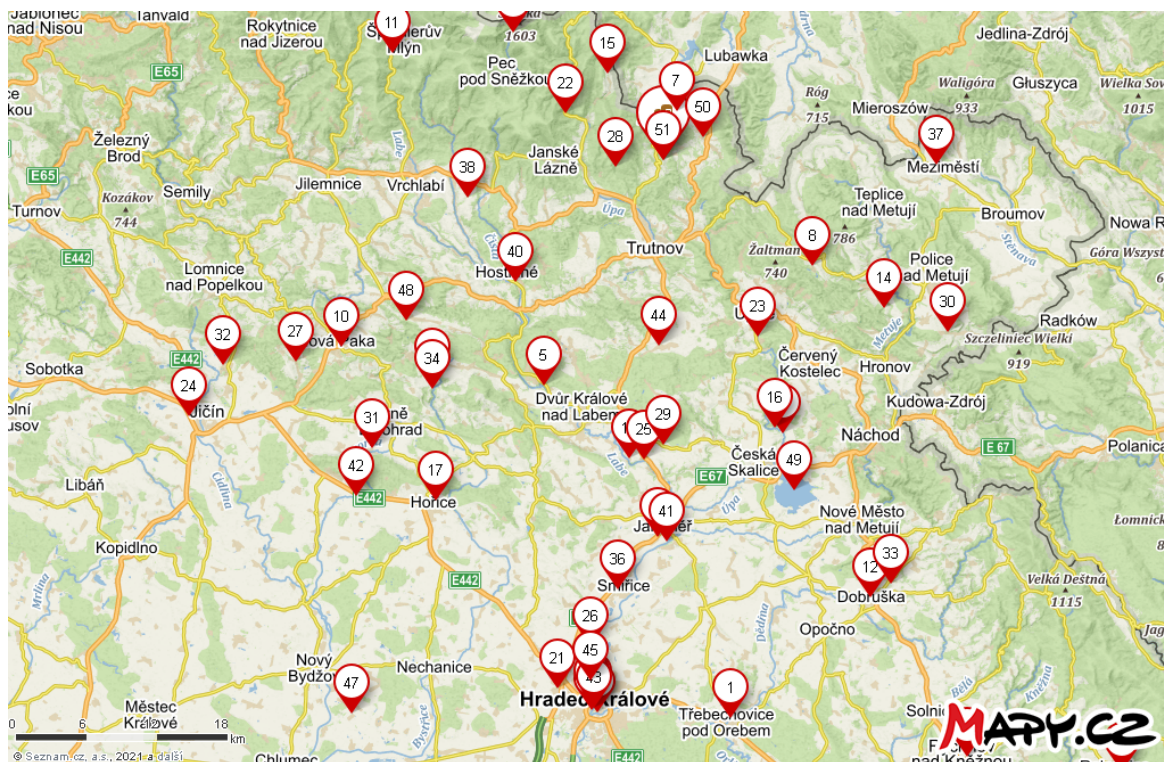
Na webu hkregion (2021) lze najít výčet technických památek Královéhradeckého kraje, které byly pro lepší orientaci umístěny na mapu (viz. obrázek 2).

Tabulka 2 Seznam technických památek Královéhradeckého kraje

Pořadí	Technická památka	Pořadí	Technická památka
1.	Třebechovické muzeum betlémů	27.	Jiranův Mlýn
2.	Historický důl Kovárna v Obřím dole	28.	Kamenný most a areál bývalých zlatých dolů Mladé Buky
3.	Malá vodní elektrárna Labe	29.	Kovárna Horní Vlčkovice
4.	Mandl a vodní mlýn Ratibořice	30.	Kovárna Nížká Srbská

5.	Přehrada Les Království	31.	Kruhová cihelna hraběte Augusta Marveldta
6.	Výtopna Jaroměř	32.	Mlýn Oldřicha Prášila
7.	Hornický skanzen Žacléř	33.	Vodní mlýn u Ondřejovců
8.	Měděný důl Bohumír	34.	Mlýn Kal u Pecky
9.	Městské lázně Hradec Králové	35.	Moravský most s Orlickou elektrárnou
10.	Pivovar Nová Paka	36.	Nádraží Smiřice
11.	Labská přehrada	37.	Nádraží Meziměstí
12.	Pivovar Dobruška	38.	Nákladní lanovka Černý důl – Kunčice nad Labem
13.	Městský Podorlický pivovar	39.	Novákovy garáže
14.	Mlýn Dřevíček	40.	Papírna – Pražský Labský mlýn
15.	Muzeum Vápenka	41.	Parní staniční vodárna Jaroměř
16.	Viktorčín splav	42.	Parní staniční vodárna Ostroměř
17.	Pivovar Hořice	43.	Pražský most v Hradci Králové
18.	Šporkův mlýn	44.	Kovárna Hajnice
19.	Muzeum lokálky	45.	Silniční most Plácky
20.	Barokní kovárna Kal	46.	Silniční most Peklo nad Zdobnicí
21.	Centrum andragogiky	47.	Sušárna čekanky Měník
22.	Dixova brusírna dřeva	48.	Větrný mlýn Borovnice
23.	Krytý dřevěný most Havlovice	49.	Vodní nádrž Rozkoš
24.	Hvězdárna Jičín	50.	Železniční most Bernartice
25.	Inundační most Kuks	51.	Dělostřelecká tvrz Stachelberg
26.	Jez a vodní elektrárna Předměřice nad Labem		

Zdroj: hkregion (2021)

Obrázek 2 Poloha technických památek v Královehradeckém kraji
Zdroj: Vlastní zpracování

5.2.2 Malá vodní elektrárna Labe

Jedním z turisticky nejoblíbenějších míst v Hradci Králové je Malá vodní elektrárna Labe, nazývána také jako Hučák. Díky svému efektivnímu nočnímu nasvícení získává krása této památky zcela jiný rozměr než za denního světla a je považována za nejfotogeničtější místo v Hradci Králové. Secesní elektrárna se nachází blízko soutoku Labe a Orlice.

Obrázek 3 Malá vodní elektrárna Labe s jezem Hučákem

Zdroj: Vlastní fotodokumentace

Podle Davida a Soukupa (2005) byla Malá vodní elektrárna Labe postavena v letech 1909 až 1912, čímž se stala první ze tří hradeckých městských hydroelektráren. Těmi dalšími byly Malá vodní elektrárna na Mlejнку a Malá vodní elektrárna Moravský jez, obě ležící na Orlici. Součástí stavby Malé vodní elektrárny Labe je most zvaný Hučák, který lze vidět na obrázku 2 s pohyblivým segmentovým jezem postavený mezi lety 1911 a 1912. Jez má dvě pole, každé o šířce 18 m.

U Šírové Motyčkové a Šíra (2012) se lze dočíst, že historie Malé vodní elektrárny Labe se začala v okamžiku, kdy se královéhradečtí radní rozhodli chránit město před častými povodněmi. Nejdříve bylo ale nutné na Labi i Orlici provést náročné regulační zásahy, se kterými se započalo roku 1907. Elektrárna je situována na 157. říčním km Labe, na místě starého Hučavého jezu, podle kterého se zažil mezi Hradečany neoficiální název Hučák. Projekt elektrárny vypracoval prof. Ing. Karel Novák, v té době ředitel Elektrických podniků pražských. Autorem

architektonického řešení stavby je prof. arch. František Sander, který společně s Ing. Františkem Jiráskem vypracoval i projekt přilehlého betonového mostu se segmentovým jezem.

Šírová Motyčková a Šír dále tvrdí, že zapojení elektrárny na městské transformační stanice a kabelové sítě proběhlo 12. února 1910. Ve stejný den se zkušebně rozsvítily Křížíkovy obloukové lampy na Velkém náměstí. V roce 1911 byla dokončena hydrocentrála se třemi vertikálními Francisovými turbínami. O rok později pak začala elektrárna trvale dodávat do sítě elektrickou energii. Od rekonstrukce stavby z let 1922 až 1926 pracují dodnes všechny tři Francisovy turbíny o výkonu 270 kW a hltnosti 10 m³/s. Na počátku devadesátých let podstoupila elektrárna i přilehlý most citlivou rekonstrukci. Od roku 1996 se obyvatelé i návštěvníci Hradce Králové těší z krásného nočního pohledu na elektrárnu, která je efektně nasvícená 139 svítidly.

Dnes je Malá vodní elektrárna Labe jedním z nejzářnějších příkladů předválečné architektury, a také jednou z dominant města. Nepřekvapí proto, že je zařazena mezi chráněné kulturní památky a spolu s mostními objekty tvoří významnou součást městské památkové zóny, dodávají Šírová Motyčková a Šír (2012).

Obrázek 4 Malá vodní elektrárna Labe

Zdroj: Vlastní fotodokumentace

Na webu ČEZ (©2021) se lze dočíst, že se nyní v objektu Malé vodní elektrárny Labe nachází Informační centrum Obnovitelné zdroje, kde návštěvníci uvidí „*principy a možnosti využití energetických zdrojů založených na využití síly vody, větru, slunce, biomasy a geotermální energie. V expozici najdete historické exponáty dokumentující tradici využívání obnovitelných zdrojů, i moderní interaktivní exponáty, které vám představí obnovitelné zdroje zábavnou hravou formou.*

Web ČEZ (2021) dále uvádí, že jako součást prohlídky Informačního centra se mohou návštěvníci připojit ke komentované prohlídce Malé vodní elektrárny Labe. Prostory celého Infocentra i elektrárny jsou bezbariérové. Kromě již zmíněných aktivit se zde pro děti pravidelně pořádají tvořivé dílničky. Samozřejmostí je nabídka doplňkového prodeje suvenýrů, např. turistických vizitek a turistických deníků. Provozovatelem Malé vodní elektrárny Labe a Informačního centra obnovitelných zdrojů je ČEZ Obnovitelné zdroje s.r.o.

5.2.3 Železniční muzeum Výtopna Jaroměř

Autor bakalářské práce se při návštěvě Železničního muzea Výtopna Jaroměř dozvěděl, že kromě prohlídky muzea si je také možné přes Výtopnu Jaroměř objednat speciální jízdy na objednávku. Lze tak zažít netradiční svatbu, narozeninovou oslavu či firemní akci. Vypravují se i fotovlaky pro železniční fanoušky a fotografy.

David a Soukup (2005) uvádí, že v bývalé výtopně v areálu železniční stanice v Jaroměři se dnes nachází Železniční muzeum Výtopna Jaroměř, v jehož expozici lze vidět nejstarší provozuschopnou parní lokomotivu řady 310.006 z roku 1879.

Na webových stránkách East Bohemia Film Office (©2021) dodávají, že expozice je plná „*parních i motorových lokomotiv, osobních a nákladních vagonů i drezín nebo kolejového jeřábu.*“ Na stejných webových stránkách se lze také dočíst, že mnoho z vystavených exponátů je plně funkčních. Součástí muzea je provozuschopná šestnáctimetrová vlaková točna (viz obrázek 4) a částečně zrekonstruovaná budova původní výtopny. Výtopna disponuje fundusem železničních uniforem a jiných drážních rekvizit.

Obrázek 5 Výtopna Jaroměř s vlakovou točnou

Zdroj: Vlastní fotodokumentace

Dle webu Výtopna Jaroměř (2021) je provozovatelem muzea spolek Společnost železniční výtopna Jaroměř, z.s. Jedná se o neziskovou organizaci plnou nadšenců železnice, jejichž hlavním posláním je záchrana, obnova a provoz historických železničních vozidel a budování Železničního muzea ve Výtopně Jaroměř. Převážná část činnosti spolku stojí tedy na dobrovolnících. Samotný počátek spolku sahá až do roku 1987, kdy pod záštitou Československé vědeckotechnické společnosti započala oprava parní lokomotivy řady 310.006. Na webu Výtopna Jaroměř dále stojí, že po zprovoznění lokomotivy bylo rozhodnuto, že se jejím novým domovem stane depo v Jaroměř, kde byla nevyužívaná budova rotundy, čímž vlastně započaly první myšlenky o vybudování muzea v Jaroměř.

Podle Výtopny Jaroměř (©2021) „*v následujících letech jsou shromažďovány exponáty pro budoucí muzeum, které je nakonec otevřeno v roce 1996. Zatím jen v omezeném rozsahu a to pouze na čtyřech stáních rotundy.*“

Výtopna Jaroměř (2021) dále uvádí, že v roce 2004 České dráhy ve strojové stanici Jaroměř ukončily provoz. Spolek využívá nastalé příležitosti a pronajímá si zbytek areálu výtopny, aby mohlo rozšířit expozici muzea. Jak dále uvádí, nyní se postupně pracuje na obnově podoby výtopny ze začátku 20. století. Tyto práce spolek financuje ze vstupného muzea, finančních darů partnerů a sponzorů, pořádání pravidelných nostalgických jízd, nebo pronájmu techniky a areálu filmařům.

Obrázek 6 Návštěvníci si prohlíží expozici Výtopny Jaroměř
Zdroj: Vlastní fotodokumentace

5.2.4 Přehrada Les Království

Dle Davida a Soukupa (2005) se na řece Labi, poblíž Dvora Králové, nachází jedna z nejkrásnějších přehrad České republiky nazývaná Les Království. Známá je také pod názvy Těšnov, nebo podle jména sousední obce Bílá Třemešná. Svůj název dostala podle rozsáhlého přilehlého lesního komplexu Království. Impulsem k jejímu vzniku byla velká povodeň z roku 1897, která v hustě zalidněném kraji napáchala obrovské škody.

Obrázek 7 Přeprada Les Království

Zdroj: Vlastní fotodokumentace

Šírová Motyčková a Šír (2012) k tomu dodávají, že v roce 1903 byla po přijetí zemského zákona umožněna regulace Labe od Špindlerova Mlýna až po Jaroměř, což vedlo k rozhodnutí postavit na řece dvě nové nádrže, Labskou a Těšnovskou. „Autorem projektu bylo Technické oddělení pro úpravu řek v Praze vedené Ing. Josefem Plickou, stavební práce provedla firma J. V. Velflík, železné konstrukce dodala firma Fanta a Jireš, kamenické práce byly realizovány podle návrhu architekta J. Valečka“ (Šírová Motyčková a Šír, 2012:119).

Šírová Motyčková a Šír (2012) doplňují, že v letech 1910 až 1914 probíhala výstavba přeprady, která se však vlivem válečných událostí zpomalila. Už v roce 1917 však plnila stavba svoji funkci, když zabránila velké vodě v napáchání větších škod. K úplnému dokončení přeprady tak došlo až v roce 1919. Náklady se vyšplhaly na 4,7 milionu tehdejších korun. V době svého vzniku byla přeprada největším vodním dílem v Československu, přičemž měla i nejdelší zděnou hráz. Později, mezi lety

1920 až 1923, byla stavba na pravém břehu doplněna o průběžnou vodní elektrárnu se dvěma horizontálními Francisovými turbínami o celkovém výkonu 1120 kW. Zrekonstruována pak byla až v roce 2005. Do té doby fungovala původní elektrárna, což svědčí o kvalitně provedené práci stavitelů.

Obrázek 8 Přepraha Les Království z hráze
Zdroj: Vlastní fotodokumentace

Motyčková Šírová a Šír (2012) dodávají, že samotná přepraha se skládá z gravitační obloukové zděné hráze (viz obrázek 6) postavené z královédvorského pískovce. V koruně má délku 218 m, šířku 7,2 m, přičemž výška od základů dosahuje 41 m. Kóta koruny leží 327,41 m. n. m. Zatopená plocha nádrže je asi 30 ha, při objemu 7,2 milionu m³. K odtékání vody slouží celkem pět spodních výpustí, nehrazený korunový přeliv s pěti poli situovanými uprostřed hráze a dva přelivy šachtové. Autoři dále informují, že objektem zasluhujícím pozornost návštěvníků je domek hrázného na pravém břehu. Připomíná totiž kamenný hrad s věží a cimbuřím. Přepraha Les Království je unikátní svým neobyčejně estetickým architektonickým

provedením v pseudogotickém slohu. Od roku 2010 je chráněna jako národní kulturní památka.

Zhruba sto metrů od přehrady se nachází oblíbené místo návštěvníků nazvané Štěrbova vila. Webové stránky Přehrada Les Království (©2020) uvádí, že „Štěrbova vila je nejvýše položené stavení na území Přehrady Les Království a jako jediná má vlastní 20 m hlubokou, do dnešních dnů funkční, studnu s přečerpávacím zásobníkem posazeným do skály hluboko pod pískovcovým klenutým sklepem Štěrbovy vily.“

Přehrada Les Království (2020) dále tvrdí, že Štěrbova vila byla vybudována z kraje minulého století z původních pískovcových kvádrů, tedy z těch samých, co byly použity k výstavbě přehrady. Dnes se ve Štěrbově vile nachází penzion, Turistické informační centrum města Dvůr Králové nad Labem, restaurace a dětské hřiště. Každoročně se zde pod názvem Kulturní léto pořádají letní hudební a divadelní vystoupení. Štěrbova vila se tak stala oblíbeným lokálním centrem pro kulturní setkávání a vyžití. Je ideálním sekundárním cílem po návštěvě zoologické zahrady ve Dvoře Králové, dodává Přehrada Les Království (2020).

Při obhlídce přehrady bylo zjištěno, že provozovatelem Přehrady Les Království je Povodí Labe, státní podnik. Vodní elektrárnu provozuje ČEZ a mezi oblíbené akce pro veřejnost patří každý rok Den otevřených dveří.

5.2.5 Hornický skanzen Žacléř

Podle Davida a Soukupa (2005) nejstarší kamenouhelné doly v České republice, a pravděpodobně i ve střední Evropě, vznikly ve východním cípu Krkonoš u Žacléře. Uhlí se tady těžilo už od roku 1570, zpočátku převážně povrchově a v malém množství. Od 19. století se postupně přešlo na klasickou hlubinnou těžbu, protože to vyžadovala rostoucí průmyslová výroba a s ní spojená poptávka po této důležité surovině. Autoři dále uvádí, že důležitým impulsem pro další rozvoj dolů bylo napojení města na železniční trať v roce 1869. Nejdůležitějšími místy žacléřsko-svatoňovického revíru byly důl Jiří, jáma Marie a jáma Julie. Důl Jiří se po ukončení těžby přeměnil na výdušní jámu, která byla po roce 1994 zasypána.

David a Soukup (2005) k tomu dodávají, že Jáma Marie a jáma Julie se v roce 1953 spojily do jednoho dolu, nazvaného Jan Šverma. Postupem času se veškerá těžba přesunula do prostor jámy Julie, zatímco bývalá jáma Marie se dočkala v 70. letech zasypání a likvidace veškerých objektů na povrchu, těžební věže nevyjímaje.

Obrázek 9 Areál Hornického skanzenu Žacléř

Zdroj: Vlastní fotodokumentace

Na webových stránkách Hornického skanzenu Žacléř (2021) se lze dočíst, že na základě usnesení vlády České republiky z 31. 12. 1992 byla z důvodu nerentability nakonec ukončena i hlubinná těžba na dole Jan Šverma, i když v podzemí dolu zbývalo odhadem 75 milionů tun černého uhlí. Od roku 1998 se díky zachování dobývacího prostoru Žacléře opět začalo s povrchovou těžbou. „*Hlubinně bylo vytěženo 26 milionů tun uhlí, povrchově jen 330 tisíc tun. Nicméně povrchová těžba umožnila odkrýt mnoho unikátních paleontologických nálezů, které jsou vystaveny ve strojovně jámy Jan (viz obrázek 9)*“ (Hornický skanzen Žacléř, ©2021).

Hornický skanzen Žacléř (©2021) přibližuje průběh prohlídky skanzenu tak, že „návštěvníci v rámci prohlídky navštíví špinavé šatny (řetízkárnu), kde horníci započali svou směnu a vydají se přes cáčovnu do šachetní budovy jámy Jan, ve které je možnost se z vozíkového oběhu vydat na 52 metrů vysokou těžní věž Jan. Z věže se naskytne panoramatický výhled na Krkonoše v čele se Sněžkou a Vraní hory se Špičákem, ale i pohled na celý areál. Poté návštěvníci zamíří do nově přístupné štoly Jitřenky, která je dlouhá zhruba 100 m a je zde k vidění i nádherná uhelná sloj. Prohlídku návštěvníci ukončí ve strojovně jámy Jan, ve které se nachází původní těžní stroj, ale je zde i expozice věnovaná důlnímu vybavení, či paleontologické nálezy.“

Autor práce se komentované prohlídky v Hornické skanzenu Žacléř zúčastnil a dodává, že součástí prohlídky je i doplňkový prodej. Na místě také zjistil, že provozovatelem Hornického skanzenu Žacléř je Důl Jan Šverma o.p.s. Autor by také rád zmínil, že prohlídku prováděl bývalý horník dolu, který dokázal autenticky přiblížit tehdejší objekt, práci i atmosféru.

Obrázek 10 Strojovna Jámy Jan s expozicí v Hornickém skanzenu Žacléř
Zdroj: Vlastní fotodokumentace

5.2.6 Dělostřelecká tvrz Stachelberg

Stachelberg (2021) na svých webových stránkách uvádí, že se tvrz Stachelberg leží 10 km od Trutnova a nedaleko státní hranice s Polskem a je součástí československého opevnění budovaného od roku 1935 do roku 1938, které mělo sloužit jako vojenská obrana státu. Byla poslední z budovaných tvrzí na linii Odra – Krkonoše. Na stejných webových stránkách se lze dále dočíst, že z důvodu veliké členitosti terénu bylo potřeba postavit opevnění s 11 objekty, které by byly v podzemí vzájemně propojeny, a to v některých místech až 60 m pod povrchem. „Objekty pevnosti měly být vyzbrojeny desítkami kulometů ráže 7,92 mm, osmi kanóny ráže 47 mm, deseti houfnicemi ráže 100 mm a čtyřmi minomety ráže 120 mm. S takto úctyhodnou výzbrojí se po dokončení měla tvrz stát jednou z pěti největších na Evropském kontinentu a zároveň největší v československém opevnění“ (Stachelberg, ©2021).

Sestavu tvrze Stachelberg, nazývanou též někdy jako Ježova hora nebo Babí, měly po dokončení tvořit čtyři pěchotní sruby, dva dělostřelecké sruby, dvě otočné dělostřelecké věže, dvě otočné minometné věže, vchodový objekt a dělostřelecká pozorovatelna na pravém křídle sestavy, u které se nepočítalo s napojením na rozsáhlé pevnostní podzemí, dodávají Šírová Motyčková a Šír (2012).

Podle Horáka a Čermáka (2006) tvrz Stachelberg projektovali špkt. žen. Emil Ludvík a kpt. žen. Ing. Alois Staňa. Dále uvádí, že výstavby tvrze se na základě výsledků konkursu ujala firma Ing. Zdenko Kruliš z Prahy, která se následně spojila s akciovou společností Konstruktiva Praha, přičemž samotné práce na stavbě započaly 16. října 1937 a dokončeny měly být v říjnu 1939. Horák a Čermáková (2006) informují, že po následném vyzbrojování a vystrojování měla tvrz na počátku roku 1942 dosáhnout bojové pohotovosti. Autoři dále uvádí, že po dokončení měl tvrz obsadit VII. Prapor hraničářského pluku 17 v počtu 778 mužů z mírové posádky v Trutnově. Nakonec se ale podařilo vybetonovat jediný sруб T-S 73 (viz obrázek 10). Na místě zbývajících srubů lze dnes spatřit pouze základové skořápky se schodištěm zakrytým železobetonovou deskou.

Obrázek 11 Pěchotní srub T-S 73 Dělostřelecké tvrze Stachelberg

Zdroj: Vlastní fotodokumentace

Kejzlar a Holzknacht (2017) k tomu dodávají, že všechny snahy o dostavbu nakonec zhatilo přijetí Mnichovské dohody, což vedlo k tomu, že byl Stachelberg následně urychleně vyklizen, podzemní chodby zavaleny a zaplaveny vodou a Stachelberg následně upadal v zapomnění. Kejzlar a Holzknacht (2017) také zmiňují, že v roce 1958 byla pevnost zapsána do seznamu nehmotného dědictví, ale v naprostém rozporu s tím bylo v roce 1966 do srubu T-S 73 uloženo více než 100 tun vysoce toxických chemikálií.

Kejzlar a Holzknacht (2017:22) doplňují, že „v roce 1986 se objevují dva návrhy na oživení Stachelbergu. Jeden je z pera předního odborníka na vojenskou historii PhDr. Vladimíra Karického, autorem druhého návrhu je jeden z prvních propagátorů čs. Opevnění spisovatel Ota Holub.“

Podle Kejzlara a Holzknechta (2017) je velice důležitým okamžikem k obnově tvrze příchod několika amatérských nadšenců v roce 1988, kteří si dali za cíl vyklidit uskladněné jedy, odvodnit podzemí pevnosti a vytvořit zde pro návštěvníky vojensko-historickou expozici. Stejní autoři doplňují, že nadšenci za tímto účelem založili družstvo Fortis, které pak v roce 1991 získalo Stachelberg do užívání. Dále zmiňují, že nadšencům z Fortisu se podařilo vyklidit uskladněné jedy, na místě jejich skladování vytvořit vojensko-historickou expozici a dne 22. května 1993 tvrz otevřít pro veřejnost.

Stachelberg (2021) dodává, že nyní dělostřeleckou tvrz spravuje spolek Stachelberg z.s. Ten ve tvrzi zřídil rozsáhlé expozice a zpřístupnil podzemní prostory návštěvníkům. Ti si dnes mohou kromě zmíněné tvrze projít obnoveným polním opevněním, vystoupat na rozhlednu Eliška, zahrát si na dětském hřišti, zakoupit suvenýry, občerstvit se, využít bezplatného parkování nedaleko tvrze, nebo vyrazit na navazující naučnou stezku Opevněné Trutnovsko.

Obrázek 12 Komentovaná prohlídka podzemí Stachelbergu
Zdroj: Vlastní fotodokumentace

5.3 Návštěvnost

Autor bakalářské práce se při návštěvě památek zajímal také o návštěvnost technických památek. Všichni provozovatelé, i když na Stachelbergu pouze rámcově, návštěvnost evidují. Počet návštěvníků je zakreslený u Lesa Království, kde provozovatel ČEZ eviduje pouze návštěvníky na objednané prohlídky nebo ty, kteří se zúčastnili některé z akcí zde provozovatelem pořádaných. Většina návštěvníků, kteří navštíví Les Království si však prohlídku neobjedná a obdivuje krásu přehrady pouze zvenčí. Návštěvnost je uvedena do roku 2019. Není tedy zakreslena nástupem pandemie covidu-19. Počty návštěvníků byly získány od provozovatele při návštěvě dané památky nebo později emailovou komunikací.

Tabulka 3 Evidence návštěvnosti vybraných technických památek

Technická památka	Rok evidence návštěvnosti		
	2017	2018	2019
Dělostřelecká tvrz Stachelberg	cca 20 000	cca 20 000	cca 20 000
Hornický skanzen Žacléř	2 160	3 316	3 276
Přehrada Les Království	450	140	922
Malá vodní elektrárna Labe	12 014	10 568	11 247
Železniční muzeum Výtopna Jaroměř	8908	8820	10 473

Zdroj: Vlastní zpracování

5.4 Dotazníkové šetření

Určité období sběru dat komplikoval nouzový stav v ČR vyvolaný současnou pandemií covidu-19. Ta výrazně postihla cestovní ruch, a návštěvnost těchto památek byla proto významně omezená. Část dat se přesto podařilo získat díky dotazníkům umístěným na Informačních centrech v Hradci Králové, část pak byla

získána pomocí dotazníků umístěných online. Některé dotazníky byly rovněž rozšířeny pomocí osobní komunikace v místě technických památek.

Metoda sběru dat byla vybrána s ohledem k potřebě autora zjistit údaje a postoje u velkého počtu návštěvníků technických památek. Dalším důvodem byla možnost autora umístit dotazníky na pobočkách Turistických informačních center v Hradci Králové. Velkou roli sehrála i očekávaná neochota dotazovaných k řízenému rozhovoru v době pandemie.

Dotazník se skládal ze dvou částí. V té první jsou získávány informace o respondentech. Ve druhé části jsou zjišťovány postoje respondentů k technickým památkám.

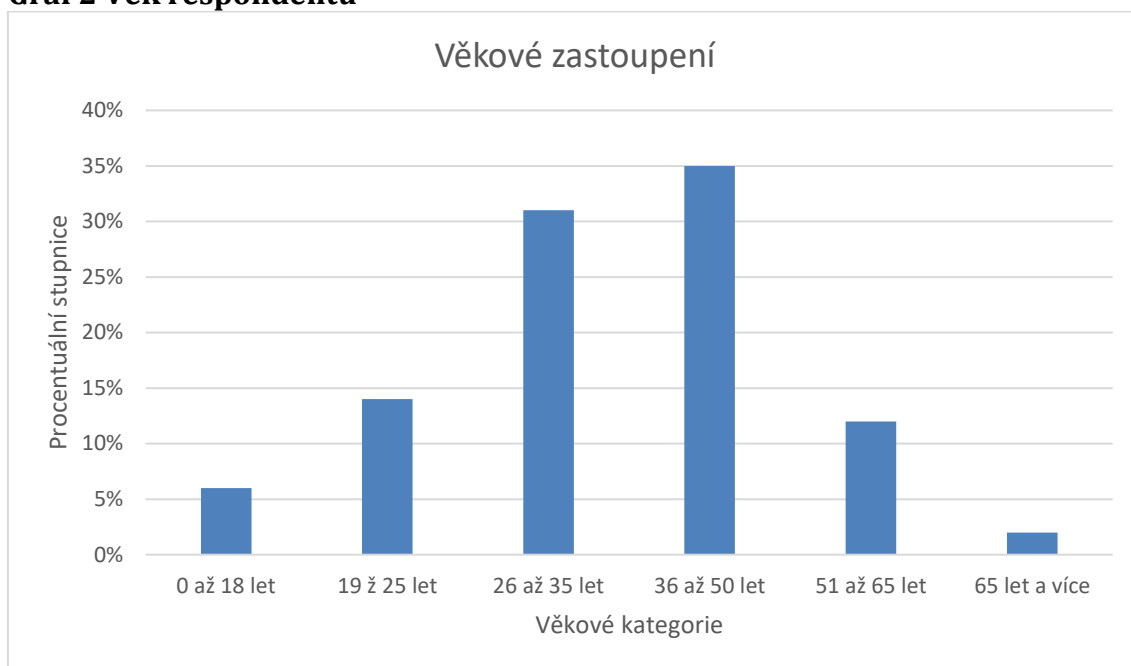
Otázka č. 1: Jste muž nebo žena?

Dotazník vyplnilo 104 respondentů. Z toho bylo 51 % žen a 49 % mužů.

Otázka č. 2: Váš věk je?

Z celkových 104 dotazovaných bylo ve věku 0 až 18 let 6 % respondentů, ve věku 19 až 25 let 14 % respondentů, ve věku 26 až 35 let 31 % respondentů, ve věku 35 až 50 let 35 % respondentů, 51 až 65 let 12 % respondentů a nad 65 let odpověděli 2 % respondentů.

Graf 2 Věk respondentů

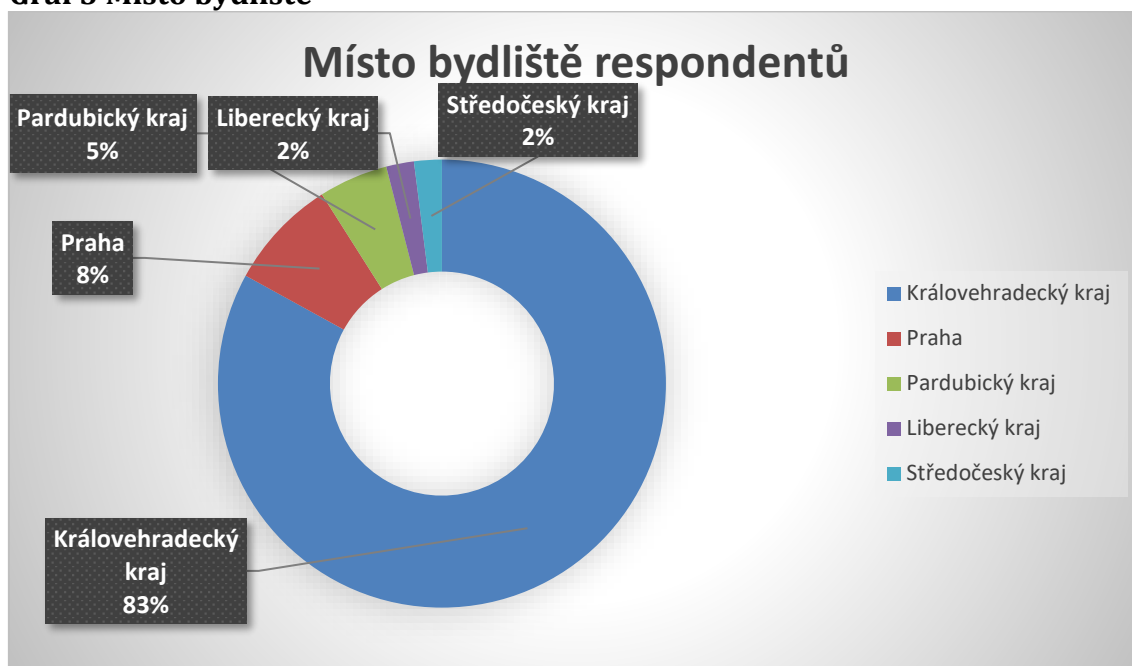

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 3: Ve kterém kraji bydlíte?

Nejvíce dotazovaných uvedlo, že jejich bydlištěm je Královéhradecký kraj. Celkově jich tak odpovědělo 83 %. Druhý největší počet respondentů, těch bylo 8 %, uvedlo jako místo svého bydliště Prahu. Po 5 % odpovídajících bylo z Pardubického kraje a 2 % respondentů bylo z Libereckého kraje, stejně jako 2 % ze Středočeského kraje.

Graf 3 Místo bydliště

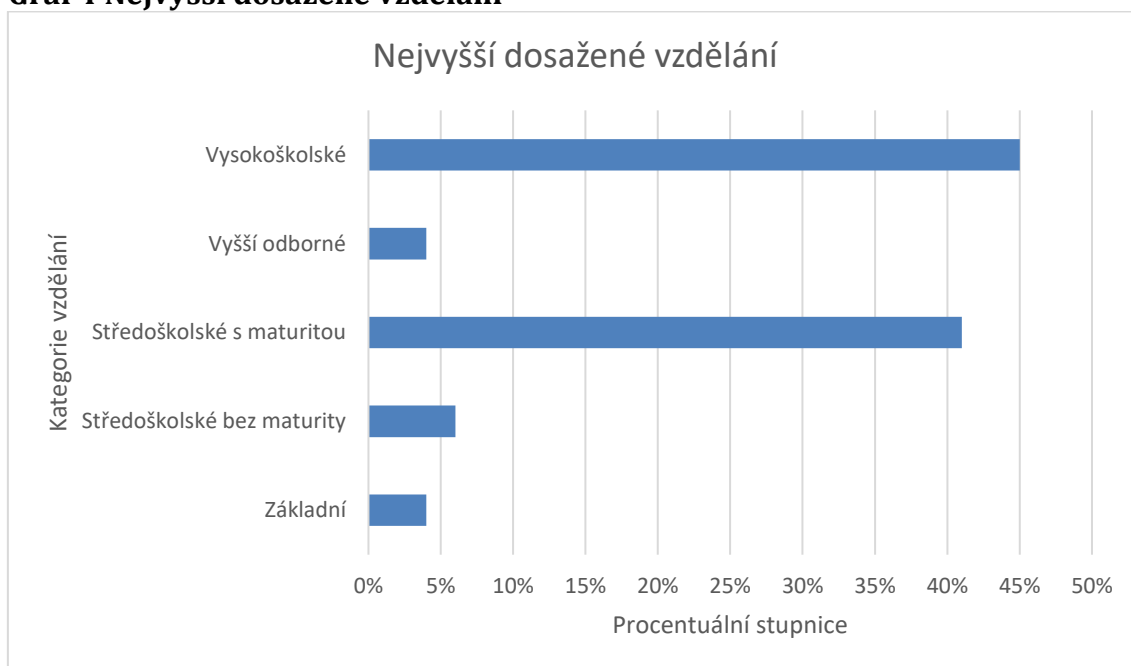

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 4: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Největší zastoupení měli mezi oslovenými vysokoškoláci v počtu 45 %, následování 41 % respondentů, kteří uvedli, že dosáhli středoškolského vzdělání s maturitou. Dalších 6 % tázaných odpovědělo, že dosáhli středoškolského vzdělání bez maturity. Nejméně dotazníků vyplnili lidé s vyšším odborným, a to v počtu 4 % a další 4 % se základním vzděláním.

Graf 4 Nejvyšší dosažené vzdělání

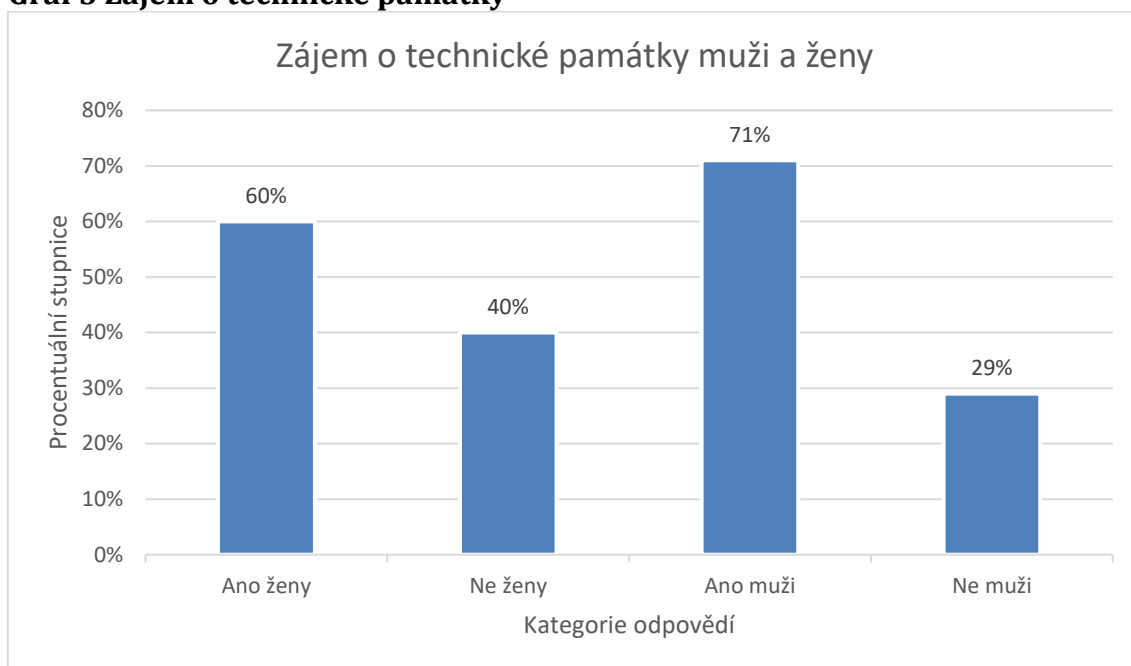

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 5: Zajímají Vás technické památky a průmyslové dědictví?

Na tuto otázku byly pouze dvě odpovědi. Ano odpovědělo 65 % respondentů. Odpověď ne uvedlo 35 % dotázaných. Z toho negativní postoj zaujalo 40 % žen a 29 % mužů. Pozitivně se vyjádřilo 60 % žen, a také 71 % mužů. Na základě těchto údajů, se potvrdila hypotéza, že zájem o technické památky projevují převážně muži. Přesto je zájem žen o technické památky poměrně vysoký.

Graf 5 Zájem o technické památky

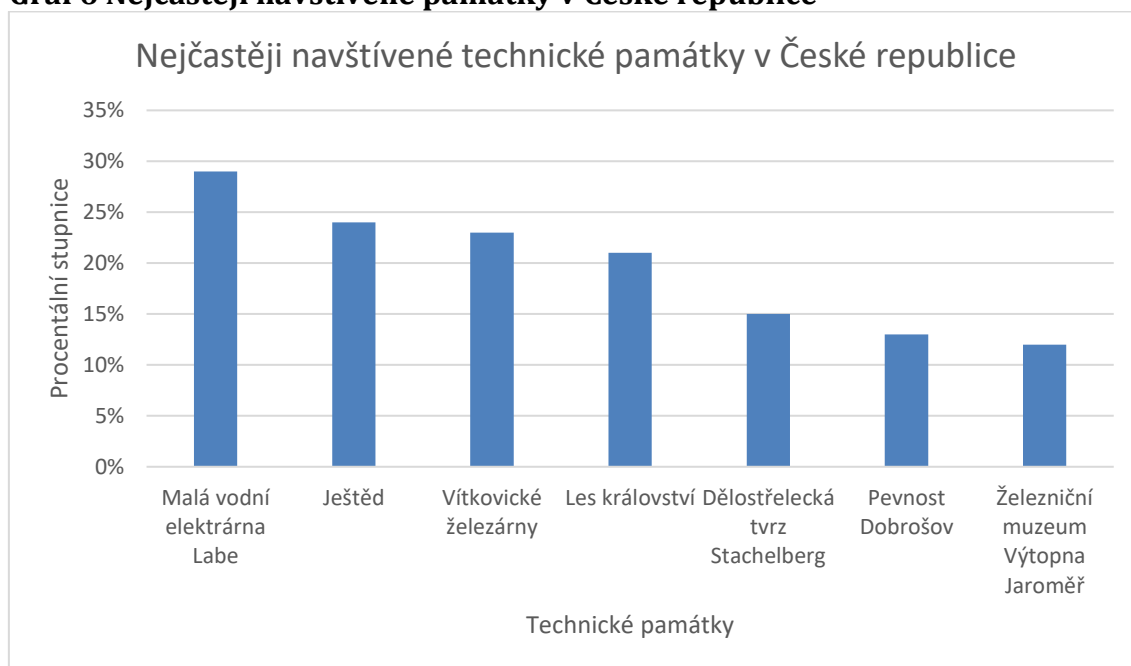

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 6: Navštívil/a jste některé z technických památek na území České republiky?

Zde měli dotazovaní dvě možnosti odpovědi. Pokud uvedli ano, tak měli k odpovědi uvést, které z technických památek navštívili. Odpověď ne žádné další doplnění nevyžadovala. Kladně na otázku odpovědělo 83 % respondentů. Negativně se vyjádřilo 17 % respondentů. Mezi nejvíce uváděné technické památky patřily Malá vodní elektrárna Labe (29 %), Ještěd (24 %), Vítkovické železárny (23 %), Les Království (21 %), Dělostřelecká tvrz Stachelberg (15 %), Pevnost Dobrošov (13 %) a Železniční muzeum Výtopna Jaroměř (12 %). Poměrně překvapivým zjištěním bylo, že hned čtyři z uváděných památek jsou součástí výzkumu této bakalářské práce. Bylo to nejspíše zapříčiněno tím, že většina odpovídajících bydlí v Královéhradeckém kraji, takže tyto památky zná lépe než ostatní. Nemalou roli rovněž hrálo, že jsou tyto objekty uvedeny dále v dotazníku, což jistě ovlivnilo odpovědi respondentů.

Graf 6 Nejčastěji navštívené památky v České republice

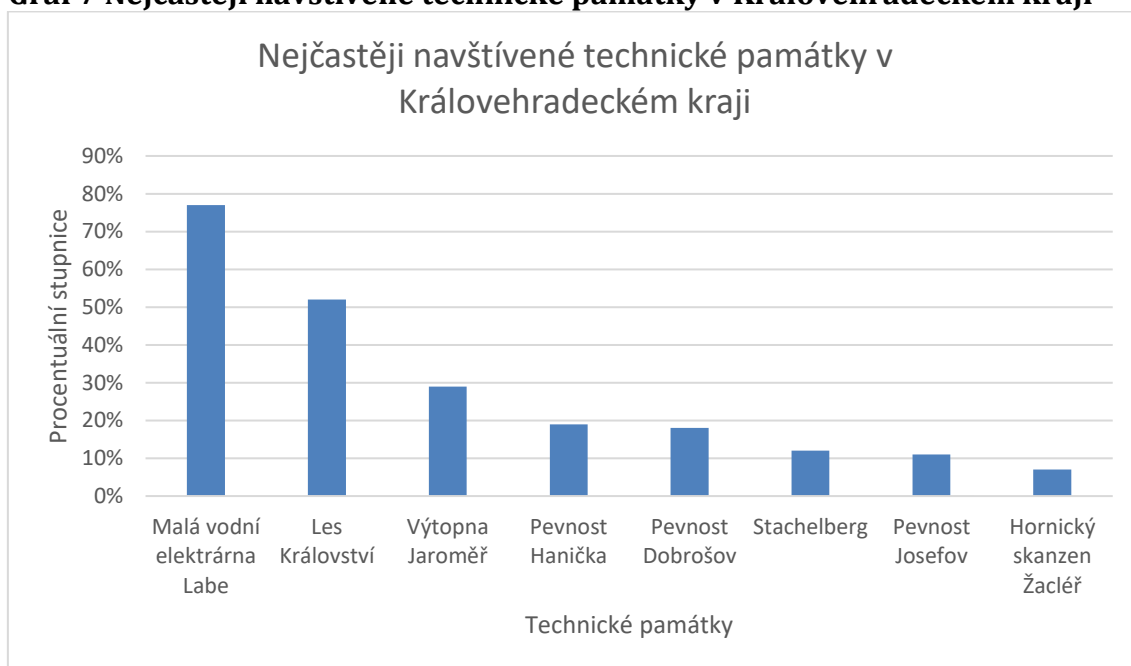

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 7: Navštívil/a jste některé z technických památek v Královéhradeckém kraji? Pokud ano, uveďte prosím které.

Stejně jako u minulé otázky byly dvě možnosti odpovědi, otevřená odpověď ano a odpověď ne bez možnosti doplnění. Odpověď ano uvedlo 70 % dotázaných, u nichž se největší oblibě těšily památky Malá vodní elektrárna Labe pro 77 % respondentů, přehrada Les Království pro 52 % respondentů, Železniční muzeum Výtopna Jaroměř pro 29 % respondentů, Pevnost Hanička pro 19 % respondentů, Pevnost Dobrošov pro 18 % respondentů, Dělostřelecká tvrz Stachelberg pro 12 % respondentů, Pevnost Josefov pro 11 % respondentů a Hornický skanzen Žacléř pro 7 % respondentů. Odpověď ne zaškrtno 30 % dotázaných. I když jsou v této otázce, na rozdíl od předešlé, zahrnuty pouze technické památky Královéhradeckého kraje, je procento kladných odpovědí stále vysoké. Z toho lze usuzovat, že jsou místní technické památky pro návštěvníky atraktivní. Dominantního výsledku pak dosáhla Malá vodní elektrárna Labe, což odpovídá vysoké návštěvnosti této technické památky a také předpokladu, že vysoká část odpovídajících bydlí, pracuje nebo studuje v Hradci Králové. Dobrého výsledku dosáhly také památky příhraničního opevnění.

Graf 7 Nejčastěji navštívené technické památky v Královéhradeckém kraji

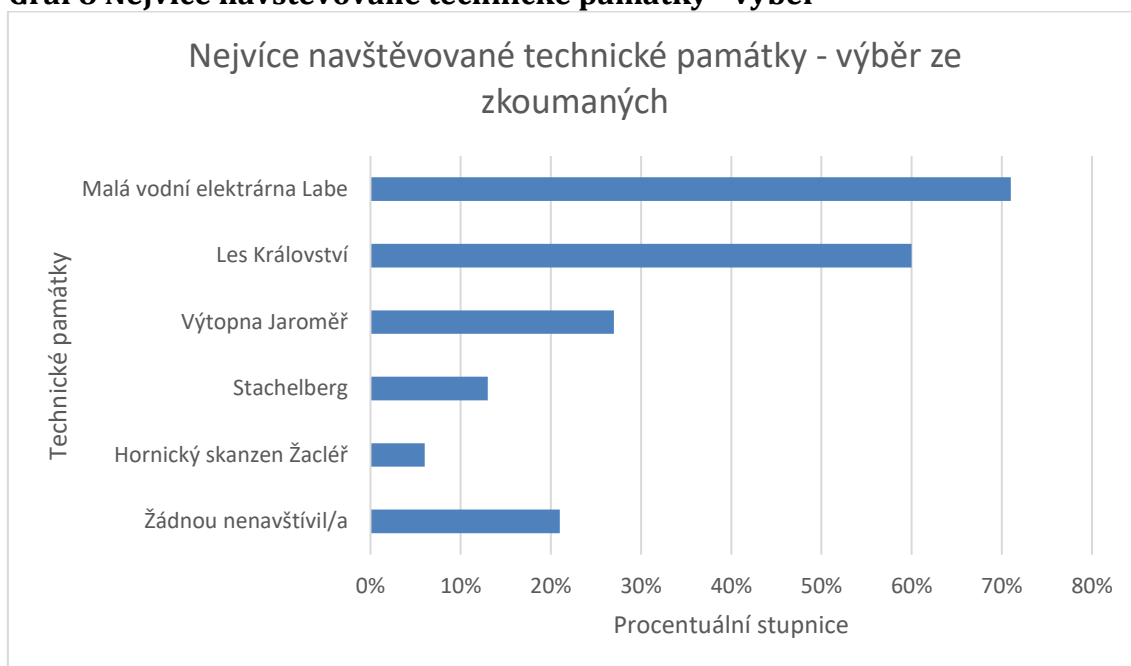

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 8: Kterou z těchto technických památek jste již navštívil/a?

V této uzavřené otázce chtěl tazatel ulehčit odpovídajícím jejich roli a uvedl šest možností odpovědi. Mezi možnostmi odpovědi je pět zkoumaných technických památek plus možnost odpovědi, že žádnou z uvedených tázaný nenavštívil. V této otázce tazatele zajímala zkušenost respondentů konkrétně se zkoumanými památkami. Respondenti mohli vybrat více odpovědí najednou. Nejvíce navštěvovanou technickou památkou byla Malá vodní elektrárna Labe u 71 % respondentů, následovaly přehrady Les Království u 60 % respondentů, Železniční muzeum Výtopna Jaroměř u 27 % respondentů, Dělostřelecká tvrz Stachelberg u 13 % respondentů a Hornický skanzen Žacléř u 6 % respondentů. 21 % odpovídajících uvedlo, že doposud nenavštívili ani jednu z uvedených památek.

Graf 8 Nejvíce navštěvované technické památky - výběr

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 9: Máte Královéhradecký kraj spojený s konkrétními technickými památkami? Pokud ano, tak s kterými?

V této otevřené otázce je respondent navigován k podání jedné či více odpovědí. Nejčastěji, tedy u 54 % respondentů, je tento kraj spojován s Malou vodní elektrárnou Labe, 9 % dotazovaných si vybaví Železniční muzeum Výtopnu Jaroměř. 7 % respondentů vidí pro tento kraj typickou přehradu Les Království a dalších 7 % vnímá typickou spíše pevnost Josefov. Také pevnost Dobrošov (5 %) je opakovaně vzpomenuta dotazovanými. Ojediněle si respondenti Královéhradecko spojují se Stachelbergem (3 %) či pevností Hanička (2 %).

Otázka č. 10: Jsou pro Vás technické památky jedním z důvodů, proč navštívit Královéhradecký kraj?

Na tuto uzavřenou otázku 52 % respondentů odpovědělo záporně. Pro 28 % dotazovaných jsou však technické památky dostatečným důvodem pro návštěvu Královéhradeckého kraje. 20 % respondentů prozatím neví.

Otázka č. 11: Domníváte se, že mají technické památky potenciál k rozvoji cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji?

Oproti předchozí otázce odpovědělo kladně celých 69 % dotazovaných. Nejistotu projevilo 19 % respondentů a pouhých 12 % dotázaných nevidí v technických památkách potenciál k rozvoji cestovního ruchu v tomto kraji.

Otázka č. 12: Máte v plánu navštívit nějakou technickou památku v Královéhradeckém kraji? Uveďte prosím kterou.

Ze 104 dotazovaných se 69 % respondentů nechystá k návštěvě žádné technické památky v tomto kraji. 31 % dotazovaných však plánuje návštěvu některé z technických památek kraje. Nejčastěji plánovaným cílem je Hornický skanzen Žacléř (11 % dotázaných). Zájem vyvolává také Dělostřelecká tvrz Stachelberg (8 % respondentů). Dále se objevilo 5 % potenciálních zájemců o navštívení přehrady Les Království. Zmíněny byly také Železniční muzeum Výtopna Jaroměř (3 %), pevnost Josefov (2 %) a tvrz Hanička (2 %).

Graf 9 Technické památky, které hodlají respondenti navštívit

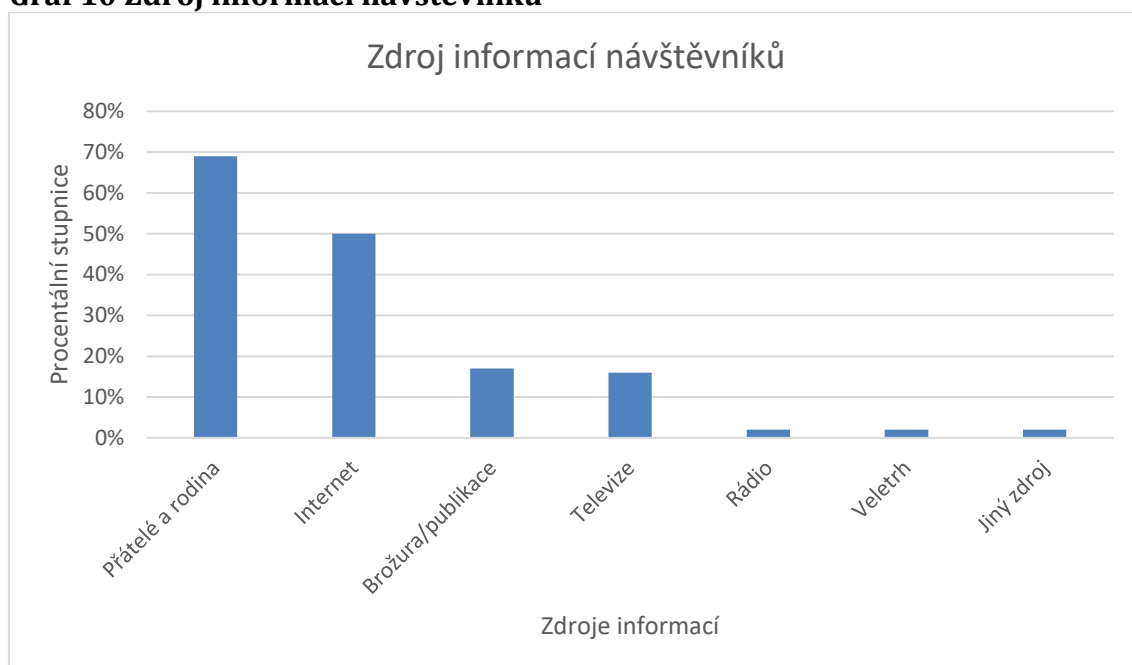

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 13: Jak jste se o možnosti navštívit některou z technických památek v Královéhradeckém kraji dozvěděl/a?

U této otázky mohli respondenti vybrat více možností. V nejvyšší míře se lidé dovídají o technických památkách od svých přátel a rodiny (69 % respondentů). V polovině případů však informuje veřejnost o možnosti navštívení technické památky internet (50 % respondentů). O technických památkách se dále dovídají lidé z brožur a publikací (17 % respondentů), z televize (16 % respondentů), v minimální míře pak z rádia (2 %) nebo na veletrhu (2 %). Zbylé 2 % respondentů se dovídají o technických památkách z jiných zdrojů.

Graf 10 Zdroj informací návštěvníků

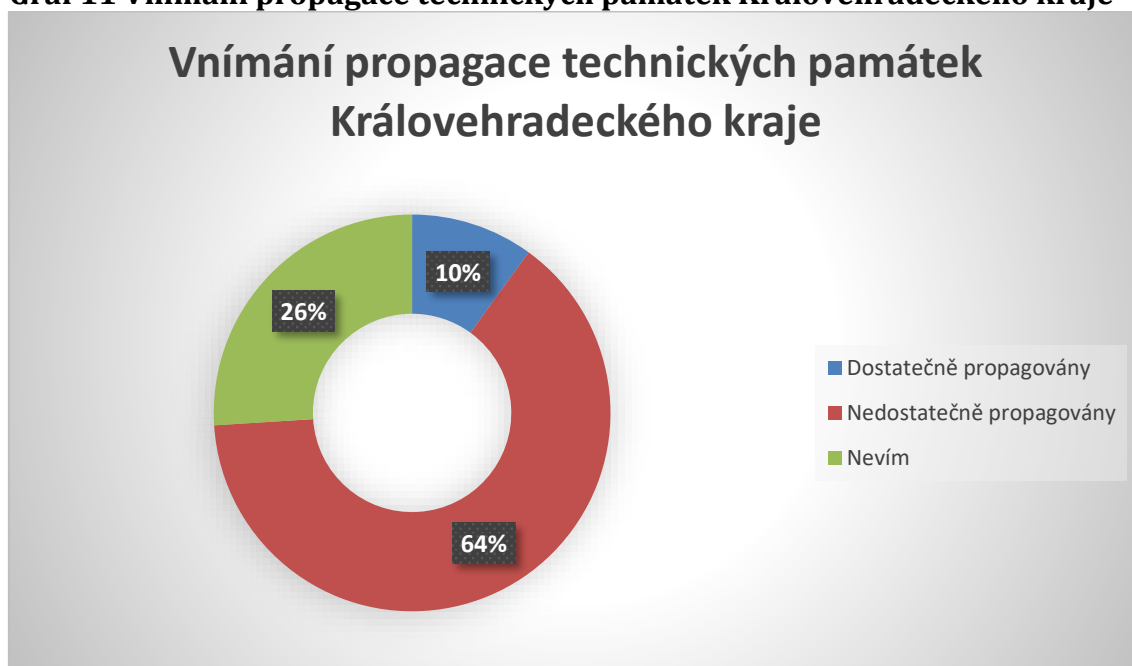

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 14: Myslíte si, že jsou technické památky v Královéhradeckém kraji dostatečně propagovány?

Na tuto uzavřenou otázku odpovědělo pouhých 10 % respondentů kladně, dalších 26 % tázaných odpovědí nevím. Významná část dotazovaných (64 % respondentů) však odpověděla záporně, většina lidí tedy vnímá technické památky v tomto kraji jako nedostatečně propagované.

Graf 11 Vnímání propagace technických památek Královéhradeckého kraje

Zdroj: Vlastní výzkum

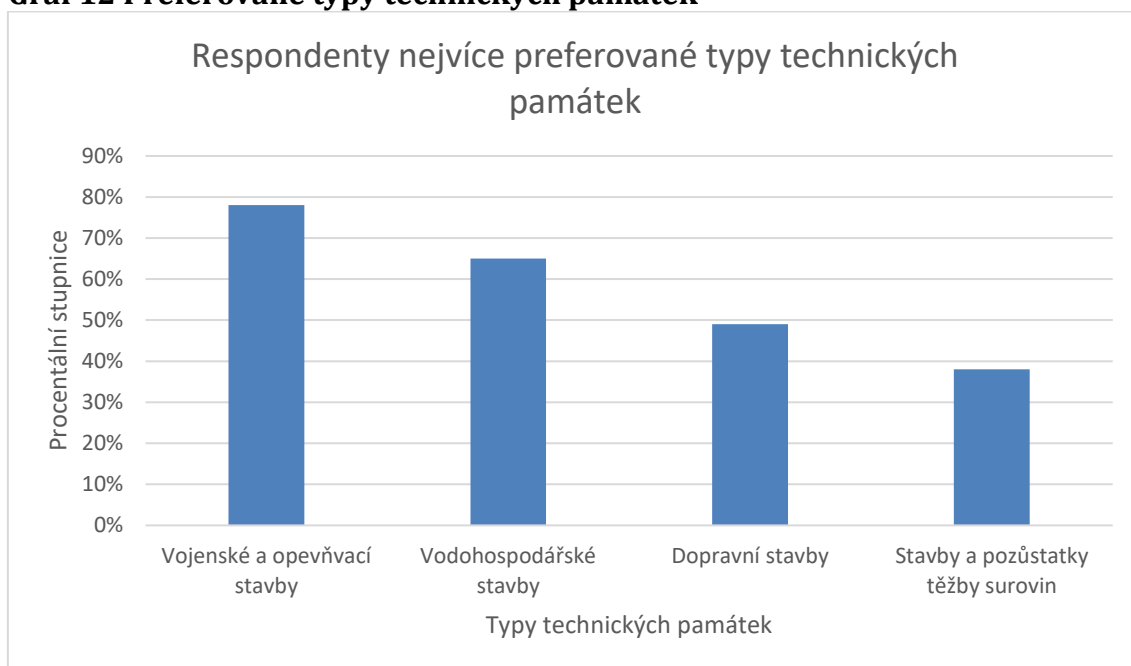
Otázka č. 15: Je pro Vás důležitý typ technické památky?

Pro větší část dotazovaných (53 %) je typ technické památky důležitý. Pro dalších 47 % respondentů však nehraje typ technické památky roli.

Otázka č. 16: Pokud ano, který typ preferujete?

Ze 104 respondentů na tuto otázku odpovídalo jen 55 respondentů, a to v závislosti na odpovědi v předchozí otázce. Dotazovaní mohli zvolit jednu či více odpovědí, přičemž nejčastěji preferovali vojenské a opevňovací stavby (78 % respondentů). Často vyhledávané jsou také vodohospodářské stavby (65 % respondentů), dopravní stavby (49 % respondentů) a stavby a pozůstatky těžby surovin (38 % respondentů). Jen zřídka jsou vyhledávány zemědělské stavby (4 % respondentů), stavby pro zpracování dřeva (5 % respondentů) a stavby pro hutnictví (7 % respondentů).

Graf 12 Preferované typy technických památek

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 17: Máte Královéhradecký kraj spojený s určitým typem technické památky?

Také na tuto otázku odpovídalo pouze 55 respondentů v návaznosti na otázku č. 15. 33 z těchto 55 dotazovaných (60 %) nemá spojený s tímto krajem žádný typ technické památky. 12 respondentů (22 %) si Královéhradecký kraj spojuje s vojenskými a opevňovacími stavbami. 7 dotazovaných (12 %) vnímá jako typické pro tento kraj vodohospodářské stavby. Mezi ostatní odpovědi se řadily dopravní stavby (4 %) a stavby textilního průmyslu (2 %).

Otázka č. 18: Měly by se technické památky chránit?

Respondenti zde odpovídali ano, ne a nevím. Odpověď ano však zároveň byla otevřená a mohli ji tedy dále rozvést vlastním odůvodněním. Ze 104 respondentů odpovědělo na otázku 80 % jedinců kladně a pouze 1 % záporně. Dalších 19 % respondentů zvolilo odpověď nevím. Z 80 % kladně odpovídajících respondentů spatřuje největší význam technických památek, pro který by měly být zachovány, v jejich historické hodnotě. Celých 44 % respondentů se tedy domnívá, že technické památky představují naše kulturní dědictví, odkaz našich předků. 28 %

dotazovaných se dále domnívá, že skýtají jedinečný pohled na vývoj technologií. 13 % odpovídajících oceňuje technologické provedení a funkčnost technických památek. 10 % respondentů by chránilo tyto památky pro jejich krásu. Pro poslední 5 % respondentů je důležité zachování jejich architektonické hodnoty.

Otázka č. 19: Co Vás motivuje k návštěvě technické památky?

Tato otázka byla otevřená a poskytuje tedy respondentům prostor pro vlastní odpovědi. Nejčastěji se objevoval zájem o historii a rozšiřování vědomostí, a to u 49 % dotazovaných. 14 % tázaných vyhledává tento typ památek jako cíl komplexnějšího výletu. Pro 13 % respondentů představuje návštěva technických památek spíše rekreaci a odpočinek. 11 % respondentů neprojevuje žádný zájem o technické památky a nic je tedy k jejich návštěvě nemotivuje. Zbýlých 13 % respondentů poskytlo jiné, specifické odpovědi.

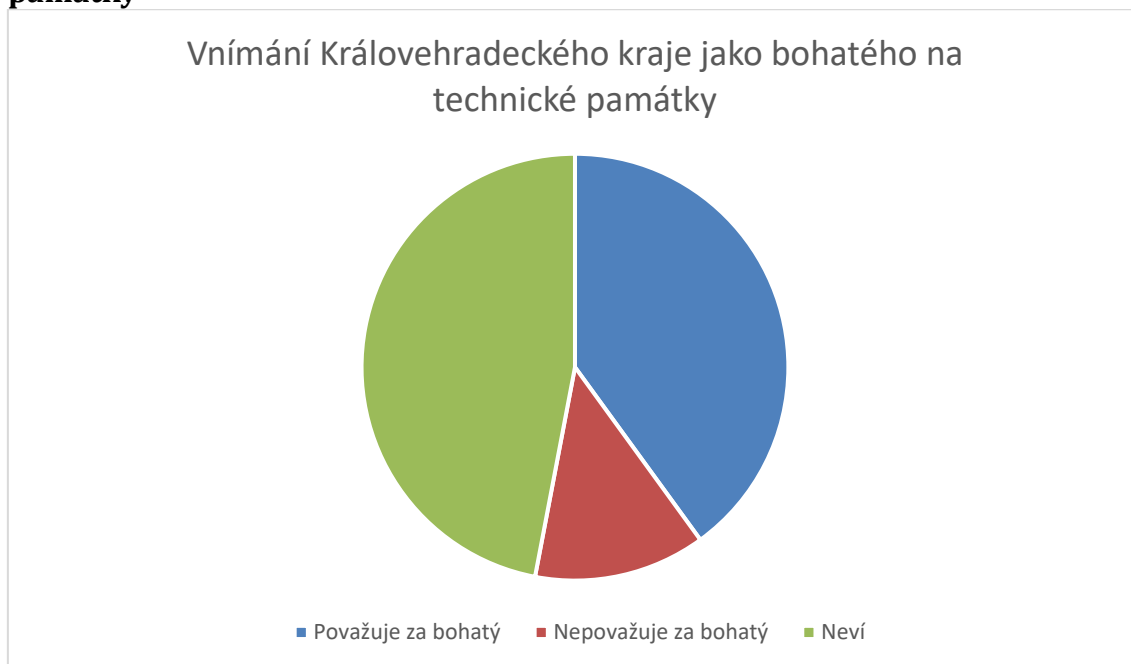
Otázka č. 20: Co Vás odrazuje od návštěvy technické památky?

Stejně jako předchozí, i tato otázka byla otevřená a poskytovala prostor pro více vlastních odpovědí. 20 % potenciálních návštěvníků odrazuje od návštěvy technické památky nezáživný výklad. Pro 15 % dotazovaných je to samotný nezájem o technické památky. Častým důvodem (13 % respondentů) je vysoké vstupné. 13 % dotazovaných odrazuje především nedostatek informací či chudá prezentace toho, co mohou uvnitř očekávat. Opakovaně se objevovala jako důvod také vzdálenost technické památky od místa pobytu (9 %). Mezi dalšími důvody se objevovala nezajímavost objektu (6 %), nedostatek času (6 %), špatný či přímo nebezpečný stav technické památky (5 %), příliš mnoho technických detailů během výkladu (5 %), nebo vliv počasí (5 %).

Otázka č. 21: Považujete Královéhradecký kraj za bohatý na technické památky a průmyslové dědictví?

V této odpovědi byly odpovědi uzavřené s možnostmi ano, ne a nevím. 40 % respondentů odpovídalo kladně. Podle 13 % respondentů Královéhradecký kraj není bohatý na technické památky. Celých 47 % respondentů zvolilo odpověď „nevím“.

Graf 13 Vnímání Královéhradeckého kraje jako bohatého na technické památky

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 22: Vypište prosím tři kraje, které považujete za bohaté na technické památky a průmyslové dědictví.

Tato otázka je rovněž otevřená, s možností vypsat kraje dle svého uvážení. Nejvyšší místo zaujímá v žebříčku Moravskoslezský kraj (60 % respondentů). Významná se jeví z hlediska přítomnosti technických památek také Praha (32 % respondentů), Liberecký kraj (30 % respondentů) a Královéhradecký kraj (20 % respondentů). Opakovaně se objevují také Středočeský kraj (17 % respondentů), Jihočeský kraj (11 % respondentů), Ústecký kraj (8 % respondentů), Plzeňský kraj (8 % respondentů) a Zlínský kraj (7 % respondentů). Nejnižší procenta zaujímají Jihomoravský kraj (6 %), Pardubický kraj (5 %), Karlovarský kraj (3 %) a kraj Vysočina (3 %). V odpovědích se jako jediný ani jednou neobjevil Olomoucký kraj, který je respondenty vnímán z hlediska technických památek jako nevýznamný.

Otázka č. 23: Návštěva technické památky pro Vás byla:

V této uzavřené otázce se nabízejí respondentům tři odpovědi – primární cíl rekreace, sekundární cíl rekreace a některý z dalších cílů rekreace. Nejčastěji (43 %) byla technická památka sekundárním cílem rekreace. Pro 38 % návštěvníků byla některým z dalších cílů rekreace. Pouze 19 % respondentů vyhledalo technickou památku jako primární cíl rekreace.

Otázka č. 24: Pokud by Vás na rekreaci zastihlo špatné počasí, přivítal/a byste jako alternativní program návštěvu technické památky?

V této uzavřené otázce celých 86 % dotazovaných odpovídalo kladně. 9 % respondentů si ohledně toho, zda by zvolili návštěvu technické památky jako alternativní program, není jistá a zvolilo odpověď nevím. 5 % dotazovaných odpovědělo záporně.

6 Shrnutí výsledků

Vzhledem k nutnosti zjistit názory a postoje u většího množství respondentů byla použita kvantitativní výzkumná strategie. Jako nástroj této strategie bylo zvoleno dotazníkové šetření, které probíhalo od března do října roku 2020 na vzorku 104 odpovídajících, a ukázalo, že většina dotazovaných projevuje zájem o technické památky. Již v odpovědi na první výzkumnou otázku této bakalářské práce většina respondentů odpověděla, že technické památky mají potenciál k rozvoji cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji. Na druhou stranu zhruba dvě třetiny dotazovaných uvedlo, že se nechystá nějakou z technických památek Královéhradeckého kraje navštívit, což vypovídá o určité váhavosti odpovídajících. Autor vidí příčinu v malé propagaci technických památek a také tomu, že většinu nejznámějších technických památek už respondent patrně navštívil. Autora práce překvapilo, že při dotazu na to, kterou technickou památku v České republice respondenti již navštívili, se na prvním místě umístila Malá vodní elektrárna Labe v Hradci Králové. Jak už bylo zmíněno, nemalou roli v tom hrálo, že většina odpovídajících má bydliště právě v Královéhradeckém kraji, což lze jistě považovat za omezení v realizovaného výzkumu. Další překážkou byla nastalá pandemie Covidu-19, která kromě uzavření technických památek a knihoven, také rapidně snížila ochotu lidí fyzicky vyplňovat dotazníkové šetření. Nastalá situace byla vyřešena přesunutím dotazníkového šetření na internet.

6.1 Vyhodnocení výzkumných otázek

Výzkumná otázka číslo 1: Mají technické památky potenciál k rozvoji cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji?

Na zkoumaných technických památkách je vidět, jak se dají využít dřívější průmyslové objekty v dnešní době. Cestovní ruch se ukazuje jako užitečný nástroj, a to jak k uchování kulturního a technického dědictví našich předků, tak i k zachování objektů samotných. Bohužel chátrajících technických objektů na území Královéhradeckého kraje je stále dostatek.

Jak už z dříve uvedených výsledků vyplývá, návštěvnost vybraných technických památek je poměrně vysoká, a to i přesto, že se započítávají pouze návštěvníci platící vstupné. Čísla by byla o poznání vyšší, kdyby se započítali také návštěvníci, kteří obdivují danou technickou památku pouze zvenčí, protože i ti většinou čerpají služby lokálních obchodníků jako je ubytování, stravování a mnoho dalších. Není proto důvod se obávat, že by pro další nově otevřené technické památky v Královéhradeckém kraji nebyl ze strany návštěvníků zájem.

Více než dvě třetiny dotazovaných na přímou otázku (č. 11) v dotazníku odpovědělo, že technické památky mají potenciál k rozvoji cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji. Navíc je třeba zmínit, že 40 % respondentů v otázce číslo 21 uvedlo, že považuje Královéhradecký kraj za bohatý na technické památky. Z výše uvedených důvodů tedy lze usuzovat, že Královéhradecký kraj má potenciál k rozvoji cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji.

Výzkumná otázka číslo 2: Jaký je profil návštěvníka technické památky?

Na základě propojení odpovědí na otázky dotazníku číslo 1 až 6 vyplývá, že typickým návštěvníkem technické památky je muž ve věku 36–50 let se středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním. Vysoké zastoupení měly i ženy, u kterých převažovalo vysokoškolské vzdělání, ale oproti mužům se více řadily do věkové kategorie 26–35 let. Ve spojitosti s odpověďmi na otázky číslo 19 a 20 lze tvrdit, že nejčastější motivací k návštěvě technické památky je pro respondenty dotazníku zájem o historii a rozšiřování vědomostí, naopak nejvíce je odrazuje obava z nezáživného výkladu průvodců. Negativně pak lze vnímat výsledek odpovědí na otázku 23, kde pouze 19 % respondentů uvedlo, že pro ně byla návštěva technické památky primárním cílem rekreace. Na druhou stranu hned 89 % respondentů uvedlo, že by přivítali návštěvu technické památky jako alternativní program v případě špatného počasí. Pojem návštěvník byl také definován v teoretické části bakalářské práce.

Výzkumná otázka číslo 3: Jak jsou technické památky vnímány ze strany veřejnosti celorepublikově, a jak jsou vnímány technické památky v Královéhradeckém kraji?

I když 68 % respondentů v otázce číslo 5 odpovědělo, že se zajímají o technické památky, dostatečným důvodem k návštěvě Královéhradeckého kraje to bylo pouze pro 28 % odpovídajících (otázka číslo 10). Téměř polovina respondentů si nebyla v otázce číslo 21 jista, jestli je Královéhradecký kraj bohatý na technické památky, dalších 13 % respondentů ho za bohatý nepovažuje. Povzbudivější výsledky přinesla otázka číslo 22, kde měli respondenti uvést tři kraje, které považují za bohaté na technické památky a průmyslové dědictví. Královéhradecký kraj se zde umístil na lichotivém čtvrtém místě (20 %). Výsledky odpovědí vypovídají, že Královéhradecký kraj není z celorepublikového hlediska považován za typicky vyhledávaný milovníky technických památek. Při lepší a cílenější propagaci by bylo jistě dosaženo lepších výsledků.

6.2 Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza číslo 1: Pokud návštěvník vnímá technické památky jako atraktivitu cestovního ruchu, tak už dále nerozlišuje, o jaký typ technické památky se jedná.

V otázce číslo 15, která se přímo ptala respondentů na preferenci typu technických památek nebylo dosaženo přesvědčivých výsledků. Pro 53 % odpovídajících byl typ důležitý, pro 47 % ne. Respondenti se tak rozdělili na dva podobně početné tábory. Ti, kteří odpověděli kladně, nejčastěji uvedli (otázka číslo 16), že preferovaným typem technické památky pro ně jsou vojenské a opevňovací stavby (78 %), vodohospodářské stavby (65 %) a dopravní stavby (49 %). Jako nejtypičtější pro Královéhradecký kraj jsou považovány vojenské a opevňovací stavby (otázka číslo 17). Hypotéza byla vyvrácena, protože mírná nadpoloviční většina odpovídajících uvedla, že rozlišuje typ technické památky.

Hypotéza číslo 2: Zájem o technické památky projevují především muži.

Z odpovědí respondentů (otázka číslo 5) lze tuto hypotézu potvrdit, rozdíly však nejsou statisticky významné. Zájem o technické památky projevilo 71 % mužů a 60 % žen. Negativně odpovědělo 29 % mužů a 40 % žen. I tak autor bakalářské práce považuje výsledek u žen za velice dobrý a bourající stereotypy v této oblasti cestovního ruchu.

Hypotéza číslo 3: Technické památky v Královéhradeckém kraji jsou dostatečně propagovány.

Tato hypotéza je přímo provázána s dotazníkovou otázkou číslo 14, kde pouze 10 % odpovědí bylo kladných. Negativně se vyjádřilo 64 % respondentů, dalších 26 % si nebylo jisto. Z odpovědí na otázka číslo 13 lze vyčíst, že lidé se nejčastěji dozvídají o možnosti navštívit technickou památku Královéhradeckého kraje od přátel a rodiny (69 %), popřípadě z internetu (50 %). Tuto hypotézu tak lze považovat za vyvrácenou.

7 Závěry a doporučení

Hlavním cílem bakalářské práce bylo posoudit význam a využití technických památek v cestovním ruchu. Podle autora bakalářské práce se zodpovězením výzkumných otázek, vyvrácením či potvrzením hypotéz a zpracováním práce podařilo hlavní cíl práce splnit. Na vybraných technických památkách Královéhradeckého kraje bylo předvedeno, jak se tyto objekty dnes dají smysluplně využít. Cestovní ruch se stal nástrojem k jejich novému uplatnění. Napomohl též k uchování technického dědictví, které tvoří neoddělitelnou součást našeho kulturního dědictví. Technické památky, některé dokonce dodnes stále funkční, jsou důkazem o nesmírné námaze a kreativitě našich předků, kteří se snažili svým důvtipem ulehčit těžkou práci. Slouží také jako prostředek k pochopení civilizačního vývoje.

Nejdříve si autor určil cíl bakalářské práce, metodiku a výzkumné otázky s hypotézami. Následně v teoretické části definoval pojmy cestovního ruchu spojené s tématem práce. Poté se podrobněji věnoval technickým památkám, které definoval, uvedl jejich rozdělení a zkoumal ochranu a péči spojenou s těmito památkami. Posléze byl definován návštěvník technické památky, jehož postoje byly později zkoumány dotazníkovým šetřením.

Praktická část začíná popsáním Královéhradeckého kraje. Uvedena je jeho poloha, území, administrativní členění a ekonomická charakteristika, ve které se autor bakalářské práce také věnuje cestovnímu ruchu s krajem spojeným. Na to navazuje představení vybraných technických památek Královéhradeckého kraje a dotazníkové šetření, ve kterém se autor práce snaží zjistit postoje návštěvníků technických památek. Získané informace byly podrobeny zkoumání, vzájemnému porovnání a vyhodnocení. Na závěr byly zodpovězeny výzkumné otázky a vyhodnoceny hypotézy.

Podle autora je z výsledku bakalářské práce zřejmé, že technické památky využívané v cestovním ruchu mají svůj význam a využití. Na druhou stranu je také

potřeba zmínit, že technické památky nejsou většinou ze strany návštěvníků považovány za ty primárně vyhledávané. Autor práce musel při rozhovoru s přáteli nebo respondenty dotazníku několikrát vysvětlovat, proč se věnuje zrovna tématu technických památek. Někteří lidé jsou toho názoru, že jejich zachování je zbytečné a lepší by bylo tyto objekty zbořit a postavit nové. Nevnímají je na stejné úrovni jako třeba památky církevní. Autor to dává za vinu malé informovanosti, protože většina technických památek má co nabídnout. Ať už se jedná o jejich historickou, architektonickou nebo technickou hodnotu. Navíc každá technická památka nabízí odlišný zážitek. Může to být procházka hornickou šachtou nebo projížďka parním vlakem. Navíc spousta z nich má opravdu zajímavý *genius loci*, tvoří součást krajiny jako orientační body, nebo odkazují na historii daného místa.

Nabízí se tedy navrhnout určitá doporučení, jak vnímání technických památek zlepšit. Jak už z dotazníkového šetření vyplynulo, většina respondentů považuje jejich propagaci za slabou. Autor by doporučil, větší důraz na jejich propagaci na internetu, a to prostřednictvím sociálních sítí.

Dalším poznatkem dotazníkového šetření bylo, že respondenty od návštěvy odrazuje nezáživný výklad průvodce. I autorova zkušenost z návštěvy vybraných technických památek byla diametrálně odlišná, proto by doporučil, aby se průvodci rekrutovali z bývalých zaměstnanců technické památky. Tedy pokud to je možné. Jeden z takových v Hornickém skanzenu Žacléř dokázal přirozeně přiblížit život v době, kdy pracoval jako horník. Je to i prostředek, jak alespoň minimálně zlepšit nezaměstnanost po uzavření daného objektu a udržet kontakt s místními.

Poslední doporučení navazuje na zjištění z dotazníkového šetření, že pro většinu odpovídajících není technická památka primárním cílem návštěvy daného místa. Nabízí se tedy snaha o co největší propojení s ostatními subjekty regionu a jejich vzájemná spolupráce. Ideálním nástrojem by mohla být slevová karta propojující více subjektů cestovního ruchu. Dalším nástrojem by mohl být větší důraz na technické památky v propagačních brožurách.

8 Seznam použitých zdrojů

ČECH, Jiří. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 1998. 130 s. ISBN 80-85970-19-8

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Cestovní ruch v Královéhradeckém kraji v 1. až 3. čtvrtletí 2020*. [online]. 2020. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xh/cestovni-ruch-v-kralovehradeckem-kraji-v-1-az-3-ctvrtleti-2020>

ČEZ, *Infocentrum Hučák*. [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/o-cez/infocentra/infocentrum-obnovitelne-zdroje-47598>

DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. *222 technických skvostů České republiky*. 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, 2005. 144 s. ISBN 80-7011-867-9

DVOŘÁKOVÁ, Eva, *Průmyslové dědictví*. [online]. 2008. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <http://vcpd.fa.cvut.cz/wp-content/uploads/2014/05/prumyslove.dedictvi-web.pdf>

DVOŘÁKOVÁ, Eva, *Technické památky*. In: DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. *222 technických skvostů České republiky*. 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, 2005. 144 s. ISBN 80-7011-867-9

EAST BOHEMIA FILM OFFICE, *Výtopna Jaroměř – Muzeum historických vlaků*. [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://eastbohemiafilmoffice.cz/cs/lokace/vytopna-jaromer-muzeum-historicky-ch-vlaku>

GEOGRAFICKÁ MAPA KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE, Český statistický úřad. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/120517469/33008920g.png/94caba40-06ca-4a1c-95ad-7d72ee0ceaa0?version=1.1&t=1608118920243>

HKREGION, *Zajímavosti a cíle*. [online]. 2021. [cit. 2021-04-25] Dostupné z: https://www.hkregion.cz/dr-cs/k-zajimavosti-a-cile/#page=1;dr_view_style=full;skat=32;r=0

HORÁK, Aleš a Čermák, Ladislav. *Stachelberg*. 1. vyd. Náchod: Aleš Horák, 2006. 32 s. ISBN 80-239-7231-6

HORNICKÝ SKANZEN ŽACLÉŘ, *Činnosti OPS – Hornický skanzen Žacléř*. [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.djs-ops.cz/cinnosti/hornicky-skanzen-zacler/>

HORNICKÝ SKANZEN ŽACLÉŘ, *Historie*. [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.djs-ops.cz/cinnosti/hornicky-skanzen-zacler/historie/>

HOSTÉ V HROMADNÝCH UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍCH, Český statistický úřad. [online] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xh/cestovni-ruch-v-kralovehradeckem-kraji-v-1-az-3-ctvrtleti-2020>

KEJZLAR, Miroslav a HOLZKNECHT, Pavel. *Stachelberg – pevnost, která vstala z mrtvých*. 1. vyd. Červený Kostelec: Pavla Čermáková – FORTBOOKS, 2017. 64 s. ISBN 978-80-904463-6-6

KRAJSKÝ ÚŘAD KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE, *O kraji*. [online]. 2018. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/kralovehradecky-kraj/statisticke-udaje-108/>

MALÁ, Vlasta. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. 83 s. ISBN 80-7079-443-7

MAZAČ, Josef. *Technické kulturní památky*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2003. 166 s. ISBN 80-248-0242-2

MINISTERSTVO KULTURY, *Ústřední seznam kulturních památek ČR*. [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/ustredni-seznam-kulturnich-pamatek-cr-266.html>

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV, *Technické památky*. [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/technicke-pamatky>

NEREZIDENTI V HROMADNÝCH UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍCH, Český statistický úřad. [online] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xh/cestovni-ruch-v-kralovehradeckem-kraji-v-1-az-3-ctvrtleti-2020>

ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2010. 405 s. ISBN 978-80-85970-68-5

PŘEHRADA LES KRÁLOVSTVÍ, *Úvod*. [online]. 2020. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <http://www.prehradaleskralovstvi.cz/>

STACHELBERG, *Historie tvrze Stachelberg*. [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.stachelberg.cz/historie/>

STATISTICKÁ ROČENKA KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE, *Charakteristika kraje*. [online]. 2018. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/120517469/33008920ccz.pdf/89b7ab28-eb4a-4be3-97e7-6f60ce51fb15?version=1.3>

ŠÍROVÁ MOTYČKOVÁ, Kamila a ŠÍR, Jiří. *Technické památky České republiky*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2012. 206 s. ISBN 978-80-7346-141-6

VÝTOPNA JAROMĚŘ, *O nás*. [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.vytopnajaromer.cz/onas>

ZÁKONY PRO LIDI, *Zákon České národní rady o státní památkové péči č. 20/1987 Sb.* [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1987-20#p2-1-a>

ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Geografická mapa Královéhradeckého kraje	14
Obrázek 2 Poloha technických památek v Královehradeckém kraji	21
Obrázek 3 Malá vodní elektrárna Labe s jezem Hučákem	22
Obrázek 4 Malá vodní elektrárna Labe	24
Obrázek 5 Výtopna Jaroměř s vlakovou točnou.....	25
Obrázek 6 Návštěvníci si prohlíží expozici Výtopny Jaroměř	27
Obrázek 7 Přehrada Les Království	28
Obrázek 8 Přehrada Les Království z hráze.....	29
Obrázek 9 Areál Hornického skanzenu Žacléř	31
Obrázek 10 Strojovna Jámy Jan s expozicí v Hornickém skanzenu Žacléř	33
Obrázek 11 Pěchotní srub T-S 73 Dělostřelecké tvrze Stachelberg.....	35
Obrázek 12 Komentovaná prohlídka podzemí Stachelbergu	37

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních.....	19
Tabulka 2 Seznam technických památek Královéhradeckého kraje	19
Tabulka 3 Evidence návštěvnosti vybraných technických památek	38

8.3 Seznam grafů

Graf 1 Nerezidenti v hromadných ubytovacích zařízeních	18
Graf 2 Věk respondentů.....	40
Graf 3 Místo bydliště.....	41
Graf 4 Nejvyšší dosažené vzdělání	42
Graf 5 Zájem o technické památky	43
Graf 6 Nejčastěji navštívené památky v České republice	44
Graf 7 Nejčastěji navštívené technické památky v Královéhradeckém kraji	45
Graf 8 Nejvíce navštěvované technické památky - výběr.....	46
Graf 9 Technické památky, které hodlají respondenti navštívit	47
Graf 10 Zdroj informací návštěvníků	48

Graf 11 Vnímání propagace technických památek Královéhradeckého kraje.....	49
Graf 12 Preferované typy technických památek.....	50
Graf 13 Vnímání Královéhradeckého kraje jako bohatého na technické památky ..	52

9 Přílohy

Příloha číslo 1: Dotazník

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

Dotazníkové šetření

Vážená paní/Vážený pane,

do rukou se Vám dostává dotazník, který bude sloužit jako zdroj dat pro bakalářskou práci na téma *Význam a využívání technických památek a průmyslového dědictví v cestovním ruchu v Královéhradeckém kraji*. Zadavatelem a zpracovatelem dotazníku je Filip Kubišta, student Univerzity Hradec Králové na Fakultě informatiky a managementu, obor Management cestovního ruchu – anglický jazyk.

Doufám, že tento dotazník pro Vás bude alespoň malým únikem z dnešní nepříjemné situace zaviněné pandemií virové choroby COVID-19 a vzpomínkou na příjemné zážitky spojené s cestováním.

Velice rád bych Vám touto cestou poděkoval za Váš čas při vyplňování dotazníku. V případě jakéhokoliv dotazu mě můžete kontaktovat na adrese: kubisfi1@uhk.cz

Vyplněný dotazník prosím odevzdejte pracovníkovi Infocentra v Hradci Králové nebo zašlete mailem na kubisfi1@uhk.cz

Správnou odpověď prosím vždy zakroužkujte nebo barevně označte. Pokud můžete vyplnit více správných odpovědí, zakroužkujte nebo vypište více odpovědí. Otevřené otázky prosím vypište hůlkovým písmem do volného pole.

1. Jste:

1. Žena
2. Muž

2. Váš věk je:

1. 0-18 let
2. 19-25 let
3. 26-35 let
4. 36-50 let
5. 51-65 let
6. 66 let a více

3. Bydlím v kraji.

4. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání je:

1. Základní
2. Středoškolské bez maturity
3. Středoškolské s maturitou
4. Vyšší odborné
5. Vysokoškolské

5. Zajímají Vás technické památky a průmyslové dědictví?

1. Ano
2. Ne

6. Navštívil/a jste některé z technických památek na území České republiky? Pokud ano, uveďte prosím které.

1. Ano, navštívil/a jsem:

.....
.....
.....

2. Ne

7. Navštívil/a jste některé z technických památek v Královéhradeckém kraji? Pokud ano, uveďte prosím které.

1. Ano. Navštívil/a jsem:

.....
.....
.....

2. Ne

8. Kterou z těchto technických památek jste již navštívil/a?

1. Malá vodní elektrárna Labe (nazývaná též Hučák)
2. Dělostřelecká tvrz Stachelberg
3. Přehrada Les Království
4. Hornický skanzen Žacléř
5. Železniční muzeum Výtopna Jaroměř
6. Žádnou

9. Máte Královéhradecký kraj spojený s konkrétními technickými památkami? Pokud ano, tak s kterými? (prosím vypište jednu nebo více možností)

.....
.....
.....
.....

10. Jsou pro Vás technické památky jedním z důvodů, proč navštívit Královéhradecký kraj?

1. Ano
2. Ne
3. Nevím

11. Domníváte se, že mají technické památky potenciál k rozvoji cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji?

1. Ano
2. Ne
3. Nevím

12. Máte v plánu navštívit nějakou technickou památku v Královéhradeckém kraji? Uveďte prosím kterou.

1. Ano, plánuji navštívit.....
2. Ne, neplánuji navštívit.

13. Jak jste se o možnosti navštívit některou z technických památek v Královéhradeckém kraji dozvěděl/a?

1. Z internetu
2. Z televize
3. Z rádia
4. Z brožury/z publikace
5. Na veletrhu
6. Od přátel nebo rodiny
7. Jinak. Uveďte prosím jak.....

14. Myslíte si, že jsou technické památky v Královéhradeckém kraji dostatečně propagovány?

1. Ano
2. Ne
3. Nevím

15. Je pro Vás důležitý typ technické památky?

1. Ano
2. Ne (pokračujte na otázku č. 18.)

16. Pokud ano, který typ preferujete?

1. Vojenské a opevňovací stavby
2. Zemědělské stavby
3. Vodohospodářské stavby
4. Dopravní stavby
5. Stavby a pozůstatky těžby surovin
6. Stavby pro zpracování dřeva
7. Stavby pro hutnictví
8. Jiný typ. Prosím uveďte který.....

17. Máte Královéhradecký kraj spojený s určitým typem technických památek?

1. Ano, mám ho spojený s.....
2. Ne

18. Měly by se technické památky chránit?

1. Ne
2. Nevím
3. Ano, měly by se chránit, protože.....

19. Co Vás motivuje k návštěvě technické památky?

20. Co Vás odrazuje od návštěvy technické památky?

21. Považujete Královéhradecký kraj za bohatý na technické památky a průmyslové dědictví?

1. Ano
2. Ne
3. Nevím

22. Vypište prosím tři kraje, které považujete za bohaté na technické památky a průmyslové dědictví?

23. Návštěva technické památky pro Vás byla:

1. Primární cíl rekreace
2. Sekundární cíl rekreace
3. Některý z dalších cílů rekreace

24. Pokud by Vás na rekreaci zastihlo špatné počasí, přivítal/a byste jako alternativní program návštěvu technické památky?

1. Ano
2. Ne
3. Nevím

Zadání bakalářské práce

Autor: Filip Kubišta, DiS.
Studium: I1600120
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Management cestovního ruchu
Název bakalářské práce: **Význam a využívání technických památek a průmyslového dědictví v cestovním ruchu v Královéhradeckém kraji**
Název bakalářské práce AJ: Significance and using of technical monuments and industrial heritage in tourism in Region Hradec Králové

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cíl: Porovnat význam a využívání technických památek a průmyslového dědictví v cestovním ruchu v Královéhradeckém kraji za pomoci dotazníkového šetření pro vybrané památky. Těmito památkami jsou Les Království, Výtopna Jaroměř, Hornický skanzen Žacléř, Malá vodní elektrárna Labe a tvrz Stachelberg.

Osnova:

1. Anotace
2. Úvod
3. Cíl práce a metodika zpracování
4. Teoretická východiska
5. Praktická část
6. Sběr informací a průběh šetření
7. Zpracování výsledků
8. Zpracování a shrnutí výsledků
9. Závěry a doporučení
10. Seznam použitých zdrojů
11. Přílohy

1000 technických památek a zajímavostí, Petr David

222 technických skvostů České republiky, Petr David

Kam za technickými památkami: Čechy, Milan Plch

Technické památky, Daniela Novotná

Technické památky České republiky, Kamila Šírová-Motyčková

Výkladový slovník cestovního ruchu, Josef Zelenka a Martina Pásková

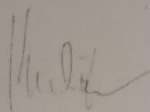
Garantující pracoviště: Katedra rekreologie a cestovního ruchu,
Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: RNDr. Mgr. Tomáš Burda, Ph.D.

Oponent: prof. RNDr. Josef Zelenka, CSc.

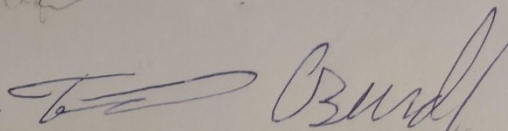
Datum zadání závěrečné práce: 15.10.2019

Podpis studenta:

Datum: 27.4.2021

Podpis vedoucího práce:

Datum: 27.4.2021

© IS/SMG, Portál - Podklad kvalifikační práce - kubisfi1, 27. dubna 2021 09:26